

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-2006

Chișinău

„16” martie 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art. 73 și art. 74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege cu privire la eficiența energetică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.211 din 7 martie 2018.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 48 file și în limba rusă – 72 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (4 file);
4. Extrasul din procesul-verbal nr.30 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (3 file);
5. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (7 file);
6. Avizul Ministerului Justiției (4 file);
7. Declarația de compatibilitate (5 file).

Prim-ministru

Pavel FILIP

Ex.: Ina Railean
Tel.: 250 203

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>89</u>
„16”	<u>03</u> 20 <u>18</u>
Ora	_____

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

GVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.211

din 7 martie 2018

Chișinău

Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la eficiența energetică

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la eficiența energetică.

Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul economiei
și infrastructurii

Ministrul finanțelor

Ministrul justiției

PAVEL FILIP

Chiril Gaburici

Octavian Armașu

Alexandru Tănase

L E G E

cu privire la eficiența energetică

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr L 315/1 din 14 noiembrie 2012, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial nr. D/2015/08/MC-EnC.

Capitolul I

Dispoziții generale

Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea și îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv prin realizarea planurilor de acțiuni în domeniul eficienței energetice, prin dezvoltarea pieței de servicii energetice, precum și prin implementarea altor măsuri de eficientizare a consumurilor de energie.

Articolul 2. Obiectul legii și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește măsuri de politici de eficiență energetică menite să asigure atingerea obiectivelor sectoriale naționale ale Republicii Moldova în domeniul stabilit în Articolul 5 din prezenta lege și pentru dezvoltarea și consolidarea continuă a sectorului. Măsurile de politică în domeniul eficienței energetice se aplică pe întreg lanțul: resurse primare, producere, stocare, transport, distribuție, furnizare și consum final de energie.

(2) Prezenta lege reglementează activitățile destinate să eficientizeze atât producerea, cât și utilizarea energiei, să sporească securitatea energetică a țării și să diminueze impactul negativ al sectorului energetic asupra mediului, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

acțiune individuală – acțiune care duce la îmbunătățiri în domeniul eficienței energetice, verificabile și măsurabile sau estimabile și care este efectuată ca rezultat al unei măsuri de politică în domeniul eficienței energetice;

agregator – prestator de servicii care combină multiple sarcini de scurtă durată ale consumatorilor pentru a vinde sau a licita pe piețe organizate de energie;

audit energetic – procedură sistematică al cărei scop este obținerea informațiilor necesare despre profilul consumului energetic existent al unei clădiri sau al unui grup de clădiri, al unei operațiuni, al unei instalații industriale sau comerciale ori al unui serviciu privat sau public, identificarea și cuantificarea oportunităților rentabile de economisire a energiei și raportarea rezultatelor;

cerere justificată din punct de vedere economic – cerere care nu depășește necesarul de încălzire sau de răcire și care ar putea fi satisfăcută altfel în condiții de piață prin procese de producere a energiei, altele decât cogenerarea;

consum de energie primară – consum intern brut de energie, cu excepția utilizărilor neenergetice;

consum final de energie – toată energia furnizată industriei, transporturilor, sectorului rezidențial, sectorului serviciilor și agriculturii, cu excepția energiei furnizate sectorului de transformare a energiei și sectoarelor energeticii;

consumator final de energie – persoană fizică sau juridică ce procură energie pentru consum propriu;

contract de finanțare din partea terților – contract ce implică un terț, în afara prestatorului de servicii energetice și beneficiarului unei măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, care finanțează acea măsură și care percepe de la beneficiar o taxă echivalentă cu o parte din valoarea economiei de energie obținute ca rezultat al măsurii de îmbunătățire a eficienței energetice convenite prin contractul respectiv;

contract de performanță energetică – contract între un beneficiar și un prestator de servicii energetice care propune una sau mai multe măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, verificate și monitorizate pe toată perioada contractului, prin care investițiile (activitatea, aprovizionarea sau serviciile) pentru măsura sau măsurile respective sînt achitate proporțional cu nivelul îmbunătățirii eficienței energetice convenit prin contract sau cu alte criterii convenite privind performanța energetică, cum ar fi economiile financiare;

distribuitor de energie – persoană fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care realizează transportul energiei în vederea furnizării acesteia consumatorilor finali de energie sau la stațiile de distribuție la care se vinde energie consumatorilor finali de energie, inclusiv un operator al sistemului de distribuție care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică și cu Legea nr. 108 din 27 mai 2016 cu privire la gazele naturale;

echipament de măsurare inteligent – dispozitiv electronic care permite măsurarea consumului de energie oferind mai multe informații decît un echipament de măsurare convențional și care poate transmite și primi informații, utilizînd forme de comunicații electronice;

economie de energie – cantitate de energie economisită, determinată prin măsurarea și/sau estimarea consumului înainte și după punerea în aplicare a unei sau a mai multor măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice în contextul normalizării condițiilor externe care afectează consumul de energie;

eficiență energetică – raport dintre valoarea rezultatelor performanțelor obținute, a serviciilor, a bunurilor sau a energiei și valoarea energiei folosite în acest scop;

energie – orice tip de produs energetic, combustibili, energia electrică, energia termică, energia din surse regenerabile sau orice altă formă de energie;

furnizor de energie cu amănuntul – persoană fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care vinde energie consumatorilor finali;

instrument financiar pentru realizarea economiilor de energie – orice instrument financiar, precum fonduri, subvenții, reduceri de taxe, împrumuturi, contract de finanțare din partea terților, contract de performanță energetică, contract de externalizare, alte contracte de aceeași natură, care este disponibil pe piața serviciilor energetice pentru a acoperi parțial sau total costul inițial al proiectului și este necesar punerii în aplicare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice;

îmbunătățire a eficienței energetice – creștere a eficienței energetice ca rezultat al schimbărilor tehnologice, comportamentale și/sau economice;

încălzire și răcire eficientă – opțiune de încălzire și de răcire care, fiind comparată cu un scenariu de bază ce reflectă starea de lucruri obișnuită, reduce măsurabil consumul de energie primară necesar pentru a furniza o unitate de energie, în cadrul unui anumit sistem, într-un mod eficient din punct de vedere economic, și care se evaluează în baza analizei cost-beneficiu, în conformitate cu articolul 25, cu luarea în considerare a energiei necesare pentru extracție, conversie, transport și distribuție;

încălzire și răcire individuală eficientă – opțiune individuală de încălzire și de răcire care, comparativ cu sistemul eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, reduce măsurabil consumul de energie primară neregenerabilă necesar pentru a furniza o unitate de energie livrată în cadrul unui anumit sistem sau care necesită același consum de

energie primară neregenerabilă, dar la costuri mai mici, luându-se în considerare și energia necesară pentru extracție, conversie, transport și distribuție;

întreprinderi mici și mijlocii – întreprinderi astfel cum sînt definite în Legea nr. 179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

manager energetic raional/local – specialist desemnat de autoritatea administrației publice locale de primul sau al doilea nivel, în vederea realizării sarcinilor și atribuțiilor stabilite în conformitate cu prevederile prezentei legi;

măsură de eficiență energetică – mijloc utilizat sau acțiune întreprinsă pentru îmbunătățirea eficienței energetice și obținerea economiilor de energie, inclusiv investițiile întreprinse în acest sens;

măsură de politică în domeniul eficienței energetice – instrument aplicat de Guvern, de organele administrației publice centrale de specialitate, de alte organe sau autorități publice, pentru a încuraja, prin crearea de cadru juridic necesar, prin impunerea de obligații sau prin oferirea de stimulente, actorii de pe piața serviciilor energetice să furnizeze și să achiziționeze servicii energetice, precum și să întreprindă alte măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice;

organ public – autoritate contractantă astfel cum este definită în Legea nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice;

parte obligată – operator al sistemului de distribuție care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică și cu Legea cu privire la gazele naturale, importator de produse petroliere față de care se aplică schema de obligații în domeniul eficienței energetice în conformitate cu Articolul 8;

parte participantă – întreprindere sau un organ public care s-a angajat să atingă anumite obiective în cadrul unui acord voluntar sau căruia i se aplică un instrument național de politică de reglementare;

prestator de servicii energetice – persoana fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care prestează servicii energetice sau alte măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice la instalațiile sau la clădirile consumatorului final de energie;

raportul suprafețelor – raport dintre suprafața totală a clădirii și suprafața terenului pe care este amplasată clădirea într-un anumit teritoriu;

rata de renovare – raportul numărului de clădiri deținute și ocupate de autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate, ocupate pe parcursul unui an calendaristic, care urmează a fi supuse reabilitării termice în condițiile prezentei legi, raportat la numărul total de clădiri;

reabilitare substanțială – reabilitare ale cărei costuri depășesc 50% din costurile de investiții pentru o nouă unitate comparabilă;

rețea inteligentă – rețea electrică ce poate integra eficient utilizarea rețelelor de comunicații și tehnologiilor informaționale pentru asigurarea bidirecțională a fluxurilor de putere și de informații privind producerea și consumul energiei electrice și care permite în mod automat de a îmbunătăți eficiența, fiabilitatea, beneficiile economice, precum și fiabilitatea producerii și a livrării energiei electrice;

serviciu energetic – beneficiu fizic, serviciu public sau bun obținut dintr-o combinație de energie cu o tehnologie sau cu o acțiune eficientă din punct de vedere energetic, care poate include activitățile de exploatare, de întreținere și de control necesare pentru prestarea serviciului respectiv, care este furnizat în baza unui contract, și care s-a dovedit că duce la o îmbunătățire a eficienței energetice sau la economii de energie primară, în condiții verificabile și măsurabile sau estimabile;

sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire – sistem de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire care utilizează cel puțin 50% de energie din surse regenerabile, 50% de căldură reziduală, 75% de energie termică produsă prin cogenerare sau 50% dintr-o combinație de tipul celor sus-menționate;

sistem de gestionare a energiei – set de elemente legate între ele sau care interacționează și care aparțin unui plan care stabilește obiectivul de eficiență energetică și strategia de atingere a acestui obiectiv;

suprafață totală utilă – suprafață a unei clădiri sau a unei părți de clădire unde se utilizează energie pentru a regla climatul interior;

trigenerare – producere combinată a energiei termice, a energiei electrice și încă a unui tip de energie.

Articolul 4. Principiile de bază în domeniul eficienței energetice

Principiile de bază ale domeniului eficienței energetice sînt:

a) promovarea eficienței energetice, inclusiv prin susținerea programelor de îmbunătățire a eficienței energetice, care prevăd implementarea tehnologiilor performante de producere a energiei, cum ar fi cogenerarea și trigenerarea, de distribuire, transportare și utilizare a energiei și a combustibilului, prin adoptarea standardelor internaționale în domeniul eficienței energetice pentru instalații, clădiri, aparate și echipamente și prin monitorizarea aplicării acestor standarde;

b) promovarea inițiativei private și încurajarea apariției prestatorilor noi de servicii energetice;

c) susținerea cooperării între participanții la piața serviciilor energetice în contextul atingerii obiectivelor politicii de stat în domeniul eficienței energetice;

d) asigurarea transparenței în activitatea autorităților și instituțiilor publice abilitate cu atribuții în domeniul eficienței energetice în conformitate cu capitolul II din prezenta lege;

e) instruirea factorilor de decizie în legătură cu îndeplinirea măsurilor de eficientizare a consumului de energie;

f) crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea capacităților tehnice în legătură cu prestarea serviciilor energetice, inclusiv în legătură cu efectuarea auditului energetic, a managementului energetic, prin organizarea de cursuri de formare și prin punerea în aplicare a schemelor de calificare și înregistrare;

g) informarea publicului cu privire la politica de stat în domeniul eficienței energetice;

h) sensibilizarea și antrenarea societății civile în procesele de adoptare a deciziilor și de implementare a măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice;

i) cooperarea cu alte țări, inclusiv în cadrul organizațiilor internaționale, în scopul promovării tehnologiilor performante, implementării realizărilor științei și a experienței înaintate în domeniul utilizării eficiente a energiei.

Capitolul II

Politica de stat. Obiective naționale și măsuri de politică în domeniul eficienței energetice

Articolul 5. Politica de stat în domeniul eficienței energetice și obiectivele acesteia

(1) Creșterea eficienței energetice este un obiectiv strategic al politicii energetice naționale, datorită contribuției majore pe care o are la îmbunătățirea siguranței alimentării cu energie, dezvoltării durabile și competitivității, la economisirea resurselor energetice primare și la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

(2) Obiectivul național de eficiență energetică este exprimat în valori absolute, reprezintă un plafon al consumului de energie primară și/ sau finală pentru întreaga economie națională, precum și se stabilește pentru un anumit orizont de timp.

(3) Politica de stat în domeniul eficienței energetice este parte integrantă a politicii energetice a statului și urmărește atingerea următoarelor obiective:

a) eliminarea barierelor în calea promovării eficienței energetice;

b) introducerea și promovarea tehnologiilor cu eficiență energetică ridicată, a sistemelor moderne de măsurare și control, precum și a sistemelor de gestiune a energiei;

c) aplicarea principiilor moderne de management energetic;

d) promovarea utilizării la consumatorii finali de energie a echipamentelor și a utilajelor eficiente din punct de vedere energetic, precum și a surselor regenerabile de energie;

e) promovarea mecanismelor de eficiență energetică și a instrumentelor financiare pentru economii de energie, acordarea de stimulente financiare și fiscale, în condițiile legislației;

f) mobilizarea investițiilor în renovarea clădirilor;

g) cooperarea dintre consumatorii finali de energie, producători, furnizori de energie cu amănuntul, distribuitorii de energie, instituțiile și autoritățile publice în vederea atingerii obiectivelor stabilite de politica națională de eficiență energetică;

h) dezvoltarea pieței serviciilor energetice;

i) educarea și conștientizarea consumatorilor finali de energie asupra importanței și beneficiilor aplicării măsurilor de creștere a eficienței energetice;

j) promovarea cercetării fundamentale și aplicative în domeniul utilizării eficiente a energiei.

(4) Politica de stat în domeniul eficienței energetice, inclusiv schema de obligații în domeniul eficienței energetice, măsurile de politică în domeniul eficienței energetice, se indică în Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice.

Articolul 6. Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice și îl înaintează spre aprobare Guvernului.

(2) Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice stabilește și descrie obiectivele politicii de stat în domeniul eficienței energetice, schema de obligații în domeniul eficienței energetice, măsurile de politică în domeniul eficienței energetice, economiile de energie obținute sau preconizate a fi obținute, inclusiv la nivelul furnizării, transportului, a distribuției energiei sau la nivelul consumului final de energie, în vederea atingerii obiectivului stabilit la articolul 5. De asemenea, acesta prevede strategia și modalitățile de informare a potențialilor participanți la piața serviciilor energetice în vederea promovării și facilitării utilizării eficiente a energiei și include alte informații stabilite în anexa nr. 8.

(3) Schema de obligații în domeniul eficienței energetice stabilită în Articolul 8 urmează a fi descrisă cu respectarea cerințelor stabilite în anexa nr. 2 punctul 4, indicându-se cantitatea totală cumulată a economiilor de energie realizate și modalitatea în care economiile de energie vor fi atinse.

(4) După aprobare de către Guvern, Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice se publică pe pagina oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și se prezintă la fiecare 3 ani Secretariatului Comunității Energetice de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(5) Anual, pînă la 30 iunie, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei întocmește, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, un raport privind progresul înregistrat în anul precedent în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, care include informația stabilită în anexa nr. 8 partea 1. Raportul anual privind progresul înregistrat în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice se prezintă pentru informare Guvernului și se publică pe pagina oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei. Raportul respectiv se expediază pentru informare Secretariatului Comunității Energetice.

(6) În vederea comparării economiilor de energie și a conversiei într-o unitate comparabilă, se aplică factorii de conversie din tabelul stabilit în anexa nr. 1, cu excepția cazului în care se justifică folosirea altor factori de conversie.

Articolul 7. Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung

(1) Pentru mobilizarea investițiilor în renovarea clădirilor rezidențiale și comerciale, la nivel național, indiferent dacă acestea aparțin sectorului public sau privat (în continuare – *fond imobiliar național*), organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, strategia sectorială pe termen lung, aprobată prin hotărâre de Guvern.

(2) Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung se revizuieste o dată la 3 ani și cuprinde următoarele informații și componente:

a) o imagine de ansamblu a fondului imobiliar național, bazată, după caz, pe eșantioane statistice;

b) soluții identificate pentru renovarea fondului imobiliar național, care să fie eficiente din punct de vedere economic și relevante pentru zona climatică și tipurile de clădiri respective;

c) politici și măsuri de stimulare a efectuării lucrărilor de renovare majoră și eficientă din punct de vedere economic, inclusiv pentru efectuarea lucrărilor de renovare majoră în etape;

d) prognoze pe termen lung pentru facilitarea luării deciziilor cu privire la efectuarea investițiilor de către persoanele interesate, de către companiile de construcții și de către instituțiile financiare;

e) o estimare, bazată pe exemple concrete, a economiilor de energie preconizate.

(3) După aprobare de către Guvern, Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung se publică pe pagina oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și se prezintă pentru informare Secretariatului Comunității Energetice de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Articolul 8. Schema de obligații în domeniul eficienței energetice

(1) Operatorii sistemelor de distribuție care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică și Legea cu privire la gazele naturale și importatorii de produse petroliere care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 461-XV din 30 iulie 2001 privind piața produselor petroliere, se desemnează prin prezenta lege ca părți obligate.

(2) Părțile obligate contribuie financiar la realizarea anuală de noi economii de energie în volumul total anual al vânzărilor de energie consumatorilor finali, calculat ca medie pe perioada de 3 ani anterioară datei de 1 ianuarie 2016. Cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce vor fi realizate pe durata implementării schemei de obligații în domeniul eficienței energetice (în continuare – *schemă de obligații*) se determină de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(3) Volumul vânzărilor de resurse energetice utilizate în transport se exclud din calculul obiectivului privind obținerea economiilor de energie, stabilit conform alineatului (2).

(4) La realizarea cantității totale cumulate a economiilor de energie conform alineatului (2), se ia în calcul:

a) cantitatea economiilor de energie realizate în sectoarele de producere, de transport și de distribuție a energiei, inclusiv în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, obținute urmare a:

- dezvoltării infrastructurii de alimentare cu energie termică eficiente din punct de vedere energetic și de răcire și/sau a cogenerării de înaltă eficiență și a utilizării sistemelor de încălzire și răcire cu căldură reziduală și surse regenerabile de energie, în condițiile stabilite în Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

- reabilitării substanțiale a unei centrale termice existente, cu o putere termică totală mai mare de 20MW, și conversiei acesteia într-o instalație de cogenerare de înaltă eficiență;

- implementării măsurilor stabilite în Articolul 24 alineatul (3) și alineatul (5) litera b), în Articolul 26, în Articolul 27 și în 0 alineatele (14) – (15).

b) cantitatea economiilor de energie rezultate din acțiunile individuale noi, puse în aplicare începând cu 31 decembrie 2008, care continuă să aibă impact pînă în 2020 și care pot fi măsurate și verificate.

(5) Aplicarea prevederilor stabilite în alineatele (3) și (4) nu trebuie să conducă la o reducere cumulată mai mare de 25% a cantității totale cumulate a economiilor de energie, stabilită în conformitate cu alineatul (2) și se comunică Secretariatului Comunității Energetice, cu titlu de informare, și se reflectă în raportul întocmit în conformitate cu alineatul (12).

(6) Pentru realizarea economiilor de energie atribuite în cadrul schemei de obligații, părțile obligate transferă pe conturi trezoreriale deschise în bugetul de stat contribuții anuale echivalente cu totalul cheltuielilor necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică în contextul îndeplinirii obligațiilor aferente. Contribuțiile anuale sînt stabilite și aprobate prin hotărîre de Guvern și se transferă trimestrial, în tranșe egale, pînă la data de 15 a lunii următoare trimestrului de gestiune. Prima tranșă urmează a fi făcută pînă la 15 aprilie a fiecărui an.

(7) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să elaboreze, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, programul privind implementarea schemei de obligații, în care să indice, pentru următorii 3 ani, lista părților obligate, cantitatea totală a economiilor de energie ce trebuie realizată, ținînd seama de obiectivul stabilit la alineatul (2); cantitatea economiilor de energie la realizarea căreia trebuie să contribuie fiecare parte obligată; măsurile de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie și cheltuielile necesare pentru realizarea acestor măsuri, precum și mărimea contribuțiilor necesare de a fi achitate de către fiecare parte obligată, în conformitate cu alineatul (6). Programul respectiv se aprobă de Guvern, iar organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei analizează anual necesitatea modificării acestuia și raportează, pînă la 31 martie, despre acest fapt Guvernului.

(8) La efectuarea calculului în conformitate cu alineatele (2) - (5), economiile de energie ce trebuie realizate se exprimă în termeni de consum de energie primară sau finală, aplicînd factorii de conversie indicați în anexa nr. 1 și principiile stabilite în anexa nr. 2. La determinarea măsurilor de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie va fi acordată prioritate măsurilor de eficiență energetică cu impact social, măsurilor îndreptate pentru reducerea sărăciei energetice sau pentru îmbunătățirea condițiilor de trai ale consumatorilor vulnerabili.

(9) Mărimea contribuțiilor ce urmează a fi achitate de către fiecare parte obligată în conformitate cu alineatul (6) se stabilește în conformitate cu metodologia pentru determinarea contribuțiilor a fi achitate de părțile obligate aprobată de Guvern, în baza de criterii obiective, transparente și nediscriminatorii și reieșind din cheltuielile totale necesare pentru realizare, în perioada respectivă, a măsurilor de eficiență energetică și din ponderea economiilor de energie cu care trebuie să contribuie fiecare parte obligată. Contribuțiile respective se includ în calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale și în prețul de comercializare a produselor petroliere.

(10) Mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligații, aprobate de Guvern în conformitate cu alineatele (6) și (7), se includ în Legea bugetului de stat pentru anul respectiv, la programul pentru dezvoltarea sectorului energetic, subprogramul eficiență energetică și surse regenerabile.

(11) Mijloacele financiare transferate în cadrul schemei de obligații sînt administrate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice prin sistemul trezorerial. Soldurile de mijloace financiare formate la sfîrșitul anului bugetar din contul schemei de obligații sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor.

(12) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice organizează proceduri de achiziții publice pentru a selecta părțile terțe care vor implementa măsurile de eficiență energetică și încheie contracte în acest sens, ținînd cont de măsurile de eficiență energetică aprobate de Guvern în conformitate cu alineatul (7).

(13) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice are dreptul să aplice contractele de performanță energetică pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă la beneficiarii programului cu privire la implementarea schemei de obligații. Contractele de performanță energetică vor fi încheiate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, beneficiarii programului și prestatorul de servicii energetice, după organizarea de către autoritate a procedurilor de achiziții publice pentru selectarea acestuia.

(14) Măsurarea și verificarea economiilor rezultate din măsurile de eficiență energetică realizate de părțile contractate, precum și a măsurilor de eficiență energetică realizate în cadrul contractelor de performanță energetică încheiate de beneficiarii programului cu privire la implementarea schemei de obligații, în conformitate cu alineatul (13), este efectuată anual de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, iar verificarea și validarea economiilor de energie este asigurată anual prin implicarea auditorilor energetici, a companiilor specializate sau a organului supravegherii energetice de stat.

(15) În baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Guvernul decide cu privire la aplicarea alternativă sau combinată a schemei de obligații și schemei măsurilor alternative de politică în domeniul eficienței energetice și cu privire la aplicarea altor măsuri de politică în domeniul eficienței energetice, în vederea realizării economiilor de energie în conformitate cu prezentul articol, cu condiția notificării prealabile a Secretariatului Comunității Energetice.

(16) Anual, pînă la 31 mai, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice întocmește și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un raport cu privire la aplicarea schemei de obligații pentru anul calendaristic precedent.

(17) Raportul menționat la alineatul (16) trebuie să reflecte informații cu privire la: lista părților obligate, cantitatea totală a economiilor de energie ce urmau să fie realizate pe parcursul anului precedent, cantitatea economiilor de energie la realizarea cărora urma să contribuie fiecare parte obligată, măsurile de eficiență energetică ce urmau a fi întreprinse pe parcursul anului precedent, mărimea contribuțiilor aprobată de Guvern și mărimea contribuțiilor financiare transferate de părțile obligate pe parcursul anului precedent, măsurile de eficiență energetică și totalul cheltuielilor efectuate pentru realizarea economiilor de energie în anul precedent și beneficiarii acestora, soldurile în conturi, lucrările aflate la etapa de implementare, numărul contractelor încheiate pe parcursul anului precedent ca urmare a desfășurării procedurilor de achiziții publice, economiile de energie verificate și validate, precum și alte informații relevante.

(18) Raportul se publică pe pagina oficială a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

Capitolul III **Competențe administrative**

Articolul 9. Atribuțiile Guvernului

(1) Guvernul exercită următoarele atribuții în domeniul eficienței energetice:

- a) stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în domeniul eficienței energetice;
- b) aprobă Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice;
- c) decide, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu privire la punerea în aplicare a schemei de obligații, a schemei de măsuri alternative și/sau a altor măsuri de politică în domeniul eficienței energetice;
- d) aprobă mecanisme de promovare a eficienței energetice, precum și instrumente financiare pentru realizarea economiilor de energie;
- e) aprobă lista părților obligate, cantitățile economiilor de energie la realizarea cărora trebuie să contribuie fiecare parte obligată, măsurile de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru realizarea economiilor de energie, precum și mărirea contribuțiilor necesare de a fi achitate de către fiecare parte obligată în conformitate cu Articolul 8;
- e) aprobă Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;
- f) aprobă Regulamentul de organizare și funcționare a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice (în continuare – *Regulamentul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice*).

(2) În domeniul eficienței energetice, Guvernul exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege, în Legea nr.128 din 11 iulie 2014 privind performanța energetică a clădirilor, în Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea nr. 44 din 27 martie 2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea nr. 151 din 17 iulie 2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

(3) Pentru a asigura premisele necesare dezvoltării capacităților tehnice în legătură cu prestarea serviciilor energetice, inclusiv în legătură cu efectuarea auditului energetic, a managementului energetic, Guvernul decide cu privire la punerea în aplicare a sistemelor de calificare și înregistrare corespunzătoare.

Articolul 10. Atribuțiile organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este Ministerul Economiei și Infrastructurii.

(2) În conformitate cu prezenta lege, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei are următoarele atribuții:

- a) elaborează și promovează politica și strategiile statului în domeniul eficienței energetice și monitorizează implementarea acestora cu suportul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice;
- b) elaborează și promovează planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice și monitorizează, prin intermediul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, implementarea acestora;
- c) elaborează și promovează proiecte de acte normative și ale documentelor de politici în domeniul eficienței energetice și monitorizează aplicarea acestora;
- d) elaborează și prezintă spre aprobare Guvernului cerințe minime de performanță energetică pentru utilajele și echipamentele produse sau importate în Republica Moldova;

e) elaborează, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, programe naționale de finanțare a eficienței energetice, cu identificarea surselor de acoperire a acestora;

f) monitorizează modul de îndeplinire de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice a atribuțiilor în domeniul eficienței energetice ce îi revin, inclusiv a modului de îndeplinire a atribuțiilor stabilite în Articolul 8 și în Articolul 14, corectitudinea acordării finanțărilor precum și promovează relațiile internaționale în domeniul eficienței energetice și cooperează cu organizațiile internaționale din domeniu.

(3) În vederea promovării și facilitării utilizării eficiente a energiei de către consumatorii mici de energie, inclusiv de către consumatorii casnici, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează și înaintează Guvernului, spre aprobare, măsuri în acest sens, precum și asigură implementarea acestora prin intermediul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice. Aceste măsuri pot include, după caz:

a) instrumente și politici de promovare a schimbării comportamentale, precum:

- stimulente financiare;
- acces la programe de finanțare, împrumuturi nerambursabile sau subvenții;
- prezentarea informațiilor și măsurilor de asigurare a accesului la informații;
- proiecte-pilot;
- studii, analize și cercetări în domeniul eficienței energetice;
- activități la locul de muncă;

b) căi și metode de implicare a consumatorilor finali de energie și a organizațiilor care reprezintă interesele consumatorilor finali de energie la posibila instalare a echipamentelor de măsurare inteligente prin informarea acestora cu privire la:

- schimbările eficiente din punct de vedere energetic și ușor de realizat, care pot surveni în legătură cu utilizarea energiei;
- măsurile de eficiență energetică.

(4) În domeniul eficienței energetice, organul central de specialitate al administrației publice centrale în domeniul energiei exercită atribuțiile stabilite în prezenta lege, în Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, în Legea privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

(5) În conformitate cu articolul 27 din Legea nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, unele atribuții ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei pot fi delegate autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

Articolul 11. Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice

(1) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice are misiunea de a implementa politica statului în domeniul eficienței energetice, inclusiv prin atragerea și gestionarea resurselor financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor în domeniul eficienței energetice.

(2) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este o autoritate administrativă în subordinea Ministerului Economiei și Infrastructurii, cu statut de persoană juridică distinctă, dispune de conturi trezoreriale, de ștampilă cu Stema de stat și denumirea sa în limba de stat, și de formulare oficiale cu antet.

(3) Bugetul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice se formează din surse alocate din bugetul de stat pentru implementarea politicilor în domeniile sale de competență, din desfășurarea unor atribuții suplimentare delegate acesteia de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, din donații, din

granturi, din veniturile financiare obținute urmare a administrării mijloacelor financiare atrase din surse externe, conform acordurilor, precum și din alte surse neinterzise de lege stabilite în Regulamentul privind organizarea și funcționarea autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, aprobat de Guvern.

(4) Bugetul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice se aprobă în corespundere cu regulile stabilite în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

(5) Resursele financiare atrase din surse externe sînt administrate de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, în conformitate cu articolul 44 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

(6) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice are dreptul de a dezvolta instrumente de finanțare prin combinarea resursele financiare menționate la alineatul (5) cu mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică și obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate.

(7) În domeniul eficienței energetice, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, Legea privind performanța energetică a clădirilor, Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea privind etichetarea produselor cu impact energetic, Legea privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic și Regulamentul acesteia.

(8) Anual, pînă la 31 mai, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice elaborează și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei un raport privind activitatea desfășurată în anul precedent. Raportul respectiv se publică pe pagina oficială a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(9) În cadrul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice se instituie un Consiliu, ca organ colegial învestit cu funcția de examinare, evaluare și selectare a propunerilor de proiecte în domeniul eficienței energetice. Componența, durata mandatului membrilor Consiliului și funcțiile acestora se stabilesc în Regulamentul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, aprobat de Guvern.

(10) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este în drept să atragă experți în domeniul eficienței energetice pentru realizarea atribuțiilor ce îi revin în conformitate cu prezenta lege.

Articolul 12. Atribuțiile autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice

(1) În conformitate cu prezenta lege, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice exercită următoarele atribuții:

a) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea și monitorizarea implementării politicii statului în domeniul eficienței energetice;

b) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea și monitorizarea implementării actelor legislative și normative, precum și a documentelor normativ-tehnice, inclusiv a standardelor în domeniul eficienței energetice;

c) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea și monitorizarea implementării cerințelor minime de performanță energetică pentru utilajele și echipamentele produse sau importate în Republica Moldova;

d) acordă asistență organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în legătură cu elaborarea și monitorizarea aplicării Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice, inclusiv prin colectarea în acest sens de informații necesare de la autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și de la participanții la piețele energetice;

e) dezvoltă instrumente de finanțare și alte mecanisme de asistență posibile în domeniul eficienței energetice în conformitate cu Regulamentul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și regulamentele sale interne;

f) finanțează și/sau cofinanțează proiecte în domeniul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă și monitorizează progresul implementării acestora până la finalizare;

g) consultă părțile interesate în legătură cu finanțarea și/sau cofinanțarea fondurilor în domeniul eficienței energetice de către statele străine, de către organizațiile internaționale, de către instituțiile și organismele financiare, precum și de alte persoane fizice și juridice naționale și internaționale;

h) organizează proceduri de achiziții publice pentru îndeplinirea atribuțiilor stabilite în Articolul 8 și în Articolul 14;

i) acordă asistență autorităților administrației publice locale în legătură cu planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice;

j) evaluează proiecte și/sau programe în domeniul eficienței energetice, finanțate total sau parțial din bugetul de stat sub aspectul alinierii acestora planurilor naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, aprobate de Guvern;

k) îndeplinește rolul de coordonator național al programelor de eficiență energetică, finanțate de instituții sau de organizații internaționale, în baza unor acorduri guvernamentale;

l) evaluează potențialul de sporire a eficienței energetice în ansamblu pe economie;

m) efectuează evaluarea calitativă cu privire la evoluțiile actuale și viitoare ale pieței serviciilor energetice;

n) instituie și ține registre electronice ale auditorilor energetici și ale auditului energetic efectuate în conformitate cu prezenta lege, Legea nr. 71-XVI din 22 martie 2007 cu privire la registre și hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic;

o) identifică și stabilește lista întreprinderilor mari care urmează să îndeplinească obligația stabilită la articolul 20 alineatul (1) și le notifică în legătură cu acest fapt;

p) creează și gestionează, inclusiv în scop de monitorizare, un sistem informațional în domeniul eficienței energetice;

q) creează sistemul de verificare și validare a economiilor de energie realizate, în baza standardelor naționale și internaționale în domeniu, și prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informațiile aferente;

r) aprobă programele de formare profesională în domeniul eficienței energetice, inclusiv cursurile de instruire ale auditorilor energetici, elaborate de instituțiile de învățământ acreditate și organizează, în caz de necesitate, cursuri de instruire, de calificare a auditorilor energetici, inclusiv în contextul programelor de colaborare cu organizațiile și/sau instituțiile internaționale;

s) acordă asistență consultativă și informațională prestatorilor de servicii energetice, consumatorilor finali, potențialilor investitori, precum și altor persoane fizice și juridice care își desfășoară activitatea în domeniul eficienței energetice;

t) promovează și diseminează informația cu privire la eficiența energetică, inclusiv prin intermediul programelor de informare;

u) organizează seminare, conferințe, concursuri naționale și expoziții pentru promovarea eficienței energetice;

v) cooperează cu instituțiile și cu organismele internaționale în vederea promovării eficienței energetice, în limitele competenței stabilite de Guvern.

(2) În domeniul eficienței energetice, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice îndeplinește și alte atribuții stabilite în prezenta lege, în Legea privind performanța energetică a clădirilor, în Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea privind etichetarea produselor cu impact energetic, Legea privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic și în Regulamentul acesteia.

(3) În vederea exercitării atribuțiilor sale, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice colaborează, în special prin furnizarea reciprocă și continuă de informații, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu organismul național unic de acreditare, cu organismele de evaluare a conformității, cu alte organe ale administrației publice centrale de specialitate, cu alte autorități publice și cu autoritățile administrației publice locale.

(4) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice colaborează cu autoritățile administrației publice locale în domeniile sale de competență prin intermediul managerilor energetici raionali și, după caz, cei locali, desemnați de către acestea, precum și contribuie la organizarea instruirii profesionale continue a acestora.

(5) Autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate, autoritățile administrative, instituțiile publice, autoritățile administrației publice locale precum și întreprinderile din domeniul energetic sînt obligate să furnizeze autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice informații necesare pentru elaborarea și monitorizarea realizării programelor de finanțare și a planurilor naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, a informațiilor necesare pentru crearea, ținerea și actualizarea bazelor de date în domeniile sale de competență, precum și alte informații solicitate de aceasta în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite în prezentul articol.

Articolul 13. Atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul eficienței energetice

(1) Autoritățile administrației publice locale contribuie la atingerea obiectivului național în domeniul eficienței energetice și promovează eficiența energetică pe plan local. Autoritățile administrației publice locale exercită următoarele atribuții:

a) elaborează și aprobă planuri locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice la nivel de autorități ale administrației publice locale de nivelul al doilea, ca documente separate sau ca parte integrantă a planurilor de dezvoltare generale, asigură executarea și monitorizează implementarea acestora;

b) inițiază și finanțează proiecte locale de eficiență energetică și contribuie la cofinanțarea proiectelor naționale de eficiență energetică, în limita bugetelor locale;

c) organizează proceduri de achiziții publice privind achiziționarea serviciilor energetice și încheie contracte în acest sens;

d) contribuie, la nivel local, la implementarea politicii statului în domeniul eficienței energetice;

e) participă la nivel local la diseminarea informației referitoare la eficiența energetică, inclusiv la mecanismele și instrumentele de finanțare a eficienței energetice, la cadrul financiar și normativ adoptat în scopul îndeplinirii obiectivului național;

f) contribuie la nivel local la organizarea de seminare, conferințe și expoziții pentru promovarea eficienței energetice.

(2) Politicile de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel local, precum și acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru implementarea acestora se reflectă în planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, elaborate cu implicarea activă a managerilor energetici raionali. Planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice se elaborează în calitate de document de planificare la nivel local pentru un termen de 3 ani și va corespunde Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice.

(3) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea au obligația să asigure elaborarea, coordonarea și aprobarea planurilor locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice cel târziu pînă la sfîrșitul lunii septembrie a anului precedent celui de demarare a implementării lor. Pînă la aprobare, planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice se consultă cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(4) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întîi pot elabora planuri locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, cu aprobarea acestora de către propriile consilii, inclusiv pot selecta și desemna manageri energetici locali.

(5) Planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice pot fi parte a planurilor generale de dezvoltare a unității administrative, a celor de dezvoltare durabilă, cu condiția respectării elementelor de conținut solicitate de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, precum și a perioadei de planificare.

(6) În domeniul eficienței energetice autoritățile administrației publice locale exercită alte atribuții stabilite în prezenta lege, Legea privind performanța energetică a clădirilor, Legea cu privire la energie termică și promovarea cogenerării, Legea privind etichetarea produselor cu impact energetic, precum și în Legea privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic.

(7) În vederea exercitării atribuțiilor sale, autoritățile administrației publice locale colaborează, în special prin furnizarea reciprocă de informații, cu organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, cu alte organe ale administrației publice centrale de specialitate și cu alte autorități publice.

(8) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea numesc managerii energetici și, implicit, încetează raporturile de serviciu sau de muncă cu aceștia, controlează activitatea acestora, inclusiv stabilesc atribuțiile managerilor, precum și solicită, la necesitate, asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice la stabilirea lor.

(9) Localitățile din Republica Moldova pot numi manageri energetici locali, în vederea promovării eficienței energetice la nivel de comunitate și realizării altor atribuții în corespundere cu politicile naționale în domeniu;

(10) Managerii energetici pot face parte din statele de personal ale autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea sau pot fi angajați prin contracte de prestări servicii, avînd obligația de a participa la planificarea și monitorizarea îndeplinirii măsurilor de îmbunătățire a eficienței energetice la nivel local, inclusiv a celor incluse în planurile locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, la coordonarea, avizarea și monitorizarea proiectelor de eficiență energetică finanțate și/sau cofinanțate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, de alte instituții de finanțare naționale, precum și de partenerii de dezvoltare.

(11) Autoritățile administrației publice locale publică pe paginile lor oficiale informații despre măsurile întreprinse în domeniul eficienței energetice, cu periodicitatea de cel puțin un an.

Capitolul IV

Eficiența energetică în utilizarea energiei

Articolul 14. Renovarea clădirilor

(1) Implementarea cerințelor minime de performanță energetică a clădirilor rezidențiale, comerciale, a clădirilor de birouri, a altor tipuri de clădiri indiferent dacă acestea aparțin sectorului public sau privat, se realizează în conformitate cu Legea privind performanța energetică a clădirilor. Renovarea fondului imobiliar național se efectuează în termenele și

condițiile stabilite în Strategia sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung aprobată de Guvern.

(2) În vederea promovării rolului exemplar al clădirilor publice, prezenta lege stabilește ca și obiectiv renovarea anuală a unei anumite suprafețe a clădirilor încălzite și/sau răcite deținute și ocupate de administrația publică centrală de specialitate, astfel ca să fie îndeplinite cel puțin cerințele minime de performanță energetică stabilite în conformitate cu articolul 9 din Legea privind performanța energetică a clădirilor.

(3) Cerințele stabilite la alineatul (2) nu se aplică pentru următoarele categorii de clădiri:

a) clădirile care fac parte din patrimoniul național cultural și în cazul cărora respectarea anumitor cerințe minime de performanță energetică ar modifica în mod inacceptabil caracterul sau aspectul acestora;

b) clădirile destinate apărării naționale, cu excepția caselor de locuit unifamiliale sau a clădirilor de birouri ale organului central de specialitate al administrației publice în domeniul apărării, sau ale autorităților administrative și instituțiilor din subordinea acestuia;

c) clădirile utilizate ca lăcașuri de cult sau pentru alte activități cu caracter religios.

(4) Autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate care cad sub incidența alineatului (2) sînt stabilite conform anexei nr. 3, iar lista clădirilor care urmează să fie renovate, în conformitate cu prezentul articol, se elaborează de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, și se include în Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate, stabilit la alineatul (6).

(5) Lista clădirilor care urmează să fie renovate va include informații cu privire la suprafața totală în m^2 și cu privire la performanța energetică a fiecărei clădiri sau alte date energetice relevante, iar la întocmirea acesteia va fi acordată prioritate clădirilor cu performanța energetică cea mai scăzută, în limita posibilităților economice și ținînd cont de raportul cost-beneficiu și de posibilitatea implementării în acest sens a contractelor de performanță energetică.

(6) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să elaboreze, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, un program cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate în care să indice pentru următorii 3 ani, lista clădirilor stabilită conform alineatului (4), măsurile de eficiență energetică ce urmează a fi întreprinse pentru renovarea clădirilor respective și cheltuielile estimative necesare pentru realizarea acestor măsuri, inclusiv cele conexe indispensabile de consolidare a clădirii, rata anuală de renovare, precum și mărimea contribuțiilor necesare pentru efectuarea renovării.

(7) Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate se aprobă de Guvern pentru o perioadă de 3 ani, iar anual, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este obligat să examineze necesitatea modificării acestuia și să raporteze despre acest fapt Guvernului pînă la 1 mai.

(8) Resursele financiare necesare pentru renovarea clădirilor se planifică și se includ în Legea bugetului de stat pentru anul următor, de către instituțiile și autoritățile incluse în Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate.

(9) La determinarea ratei anuale de renovare, ponderea de 1% se calculează la suprafața totală a clădirilor cu o suprafață totală utilă de peste $250 m^2$, deținute și ocupate de administrația publică centrală de specialitate și care nu îndeplinesc, la data de 1 ianuarie a fiecărui an, cerințele minime de performanță energetică.

(10) În cazul în care suprafață clădirilor renovate pe parcursul unui an depășește 1% din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite aflate în proprietatea publică a statului, în folosință sau în administrare de către administrația publică centrală de specialitate, excedentul va fi luat în calcul la determinarea ratei anuale de renovare pentru oricare din 3 ani care preced sau urmează anului respectiv. La determinarea ratei anuale de renovare pot fi luate în considerare clădirile noi deținute și ocupate de administrația publică centrală de specialitate, care înlocuiesc clădirile demolate în oricare din ultimii doi ani precedenți sau clădirile care au fost vândute, demolate ori scoase din uz în oricare din ultimii doi ani precedenți ca urmare a utilizării mai intensive a altor clădiri.

(11) Autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate ale căror clădiri sînt incluse în lista clădirilor care urmează să fie renovate vor planifica în bugetul său cheltuielile necesare pentru a efectua lucrările de renovare în conformitate cu procedurile bugetare stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014.

(12) Ținînd cont de măsurile de eficiență energetică aprobate de Guvern în conformitate cu alineatul (6), autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate sînt obligate să organizeze proceduri de achiziții publice pentru a selecta părțile terțe care urmează să le execute și să încheie contracte de achiziții în acest sens..

(13) Autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate, în vederea implementării prevederii de la alin.(12), pot aplica contractele de performanță energetică pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabilă, cu suportul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice. Contractele de performanță energetică se încheie de către beneficiarii programului și prestatorul de servicii energetice, după organizarea procedurilor de achiziții publice.

(14) Măsurarea și verificarea economiilor rezultate din măsurile de eficiență energetică realizate de părțile contractate, precum și a măsurilor de eficiență energetică realizate în cadrul contractelor de performanță energetică încheiate de autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate în conformitate cu alineatul (13), este efectuată anual de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, iar verificarea și validarea economiilor de energie este asigurată anual prin implicarea auditorilor energetici, a companiilor specializate sau a organului supravegherii energetice de stat.

(15) Anual, pînă la 31 mai, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice întocmește și prezintă organului central al administrației publice în domeniul energiei un raport care să reflecte informații cu privire la: mijloacele financiare utilizate de autoritățile, instituțiile și organele administrației publice centrale de specialitate în anul precedent, măsurile de eficiență energetică ce au fost identificate ca fiind necesare pentru renovarea clădirilor, informație privind contractele încheiate pe parcursul anului precedent ca urmare a desfășurării procedurilor de achiziții publice organizate în conformitate cu alineatul (14), rata anuală de renovare a clădirilor, măsurile de eficiență energetică și totalul cheltuielilor efectuate, economiile de energie realizate pe parcursul anului precedent. Raportul respectiv, precum și Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor administrației publice centrale de specialitate se publică pe pagina oficială a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.

(16) Parlamentul, instituția Președintelui Republicii Moldova, alte autorități publice care nu cad sub incidența alineatului (2), precum și autoritățile administrației publice locale sînt în drept să întreprindă măsuri de renovare a clădirilor deținute și ocupate de acestea pentru a îndeplini cel puțin cerințele minime de performanță energetică stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu articolul 9

din Legea privind performanța energetică a clădirilor. În acest sens, autoritățile respective pot întreprinde următoarele măsuri:

a) să adopte planuri proprii de acțiuni în domeniul eficienței energetice, separat sau ca parte integrantă a unui plan de acțiuni privind protecția mediului, care să conțină ținte și acțiuni specifice ce țin de obținerea economiilor de energie și de promovarea eficienței energetice, în contextul continuării rolului exemplar al autorităților și al organelor administrației publice centrale de specialitate în conformitate cu prezentul articol;

b) să instituie și să implementeze un sistem de management energetic, inclusiv să efectueze auditul energetic în contextul aplicării planurilor de acțiuni;

c) să contracteze prestatorii de servicii energetice, inclusiv să încheie contracte de performanță energetică, pentru a finanța lucrările de renovare a clădirilor și pentru implementa planurile de menținere sau de îmbunătățire a eficienței energetice pe termen lung.

Articolul 15. Eficiența energetică în achiziții publice

(1) Autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate, autoritățile publice, alte autorități sau entități care au calitatea de autoritate contractantă în sensul Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice, sînt obligate să achiziționeze prin intermediul achizițiilor publice doar bunuri, servicii sau lucrări cu performanță înaltă din punct de vedere al eficienței energetice, în măsura în care astfel, sînt respectate cerințele privind eficacitatea costurilor, fezabilitatea economică, viabilitatea sporită, conformitatea tehnică, precum și dacă astfel, este asigurat un nivel suficient de concurență în conformitate cu cerințele stabilite în anexa nr. 4.

(2) Prezentul articol se aplică și de către persoanele juridice de drept privat, în cazul atribuirii unui contract de achiziții publice de bunuri, servicii sau lucrări finanțate și/sau subvenționate cu cel puțin 50% de către autoritățile specificate la alineatul (1).

(3) Obligația stabilită la primul alineat se aplică în cazul contractelor de achiziții publice de bunuri, servicii sau lucrări efectuate în conformitate cu Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 665 din 27 mai 2016, precum și în conformitate cu Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul apărării, autoritățile administrative și instituțiile din subordinea acestuia sînt obligate să aplice prevederile alineatului (1) numai în măsura în care aceasta nu contravine naturii și obiectivului principal al activităților lor.

(5) Autoritățile administrației publice locale sînt în drept să achiziționeze doar bunuri, servicii sau lucrări cu performanță înaltă din punct de vedere al eficienței energetice. În cazul proiectelor finanțate total sau parțial din bugetul de stat, autoritățile administrației publice locale sînt obligate să aplice prevederile alineatele (1) – (3) și alineatele (6) - (7).

(6) În contextul organizării procedurilor de achiziții publice de servicii cu un conținut energetic semnificativ, autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate, alte autorități publice, autoritățile administrației publice locale evaluează posibilitatea încheierii de contracte de performanță energetică pe termen lung care permit obținerea de economii de energie pe termen lung.

(7) Fără a aduce atingere alineatului (1), la procurarea unui pachet de bunuri reglementat în ansamblu de un act normativ aprobat de Guvern în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Legea privind etichetarea produselor cu impact energetic, autoritățile care cad sub incidența prezentului articol vor acorda prioritate caracteristicilor de eficiență energetică aferente pachetului de bunuri în ansamblu în raport cu eficiența energetică a bunurilor individuale din pachetul respectiv și să procure pachetul de bunuri care respectă criteriul apartenenței la cea mai înaltă clasă de eficiență energetică.

Articolul 16. Evidența și măsurarea energiei

(1) Energia electrică, gazele naturale și energia termică livrată consumatorilor se măsoară doar prin intermediul echipamentelor de măsurare verificate metrologic și incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare al Republicii Moldova, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Procurarea, instalarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei electrice, gazelor naturale și energiei termice, precum și citirea indicațiilor acestora se efectuează în conformitate cu Legea cu privire la energetică, Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale și Legea cu privire la energie termică și promovarea cogenerării, precum și în conformitate cu actele normative de reglementare aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) În măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, și justificat din punct de vedere economic în raport cu potențialele economii de energie, la consumatorii finali de energie electrică, de gaze naturale, de energie termică și de apă caldă menajeră se instalează, în condițiile stabilite în legile sectoriale, echipamente de măsurare, la prețuri competitive, care reflectă consumul efectiv de energie al consumatorilor respectivi și care furnizează informații despre consumul efectiv în timp.

(4) La racordarea clădirilor noi la rețeaua electrică, termică sau de gaze naturale sau în cazul în care clădirile în care se furnizează energie sînt supuse renovării majore, în conformitate cu prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor, antreprenorii care construiesc blocurile de locuit sau efectuează lucrări de renovare majoră a acestora sînt obligați să instaleze echipamente de măsurare individuale care corespund criteriilor stabilite la alineatul (3) din prezentul articol. Nerespectarea obligației stabilite în prezentul alineat atrage aplicarea prevederii stabilite la articolul 29 alineatul (5) din prezenta lege.

(5) Operatorii sistemelor de distribuție din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale, distribuitorii de energie termică urmează să instaleze la consumatorii casnici echipamente de măsurare individuale care corespund criteriilor stabilite la alineatul (3) din prezentul articol după ce vor demonstra eficiența economică a acestei măsuri, după aprobarea măsurii respective de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(6) În cazul în care se instalează echipamente de măsurare inteligente, suplimentar cerințelor stabilite în Legea cu privire la energia electrică și în Legea cu privire la gazele naturale, urmează a fi respectate următoarele condiții:

a) echipamentele de măsurare inteligente trebuie să ofere consumatorilor finali informații privind timpul efectiv de consum, iar la stabilirea cerințelor minime față de echipamentele de măsurare inteligente și a obligațiilor impuse participanților la piață cu privire la instalarea acestora trebuie să fie luate în considerare în special obiectivele de eficiență energetică și beneficiile pe care le oferă echipamentele de măsurare inteligente consumatorilor finali;

b) să fie asigurată securitatea echipamentelor de măsurare inteligente și comunicarea datelor, precum și respectarea prevederilor Legii nr. 133 din 8 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal;

c) la solicitarea consumatorului final de energie electrică, echipamentul de măsurare inteligent trebuie să asigure posibilitatea de măsurare a energiei electrice livrată în rețea;

d) la solicitarea consumatorilor finali, datele înregistrate de echipamentele de măsurare inteligente trebuie să fie comunicate acestora sau unei părți terțe care acționează în numele consumatorilor finali, într-un format ușor de înțeles și care să poată fi utilizat pentru a compara diferite oferte în condiții identice;

e) în faza instalării echipamentelor de măsurare inteligente, consumatorilor finali trebuie să li se ofere informațiile și asistența corespunzătoare privind potențialul deplin al echipamentelor de măsurare inteligente cu privire la gestionarea și monitorizarea consumului de energie.

(7) În cazul furnizării energiei termice pentru încălzire și/sau răcire și/sau pentru alimentare cu apă caldă menajeră a unei clădiri din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică sau în cazul furnizării energiei termice de la o sursă de producere care alimentează mai multe clădiri, în punctul de delimitare a instalațiilor termice, stabilit în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării se instalează un echipament de măsurare a energiei termice și/sau a consumului de apă caldă menajeră.

(8) În cazul în care instalarea echipamentelor de măsurare individuale nu este fezabilă din punct de vedere tehnic sau nu este eficientă economic, se utilizează repartitoare individuale de costuri destinate măsurării consumului de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, cu excepția cazului în care se demonstrează că instalarea unor astfel de repartitoare nu este eficientă din punct de vedere economic.

(9) În cazul în care în blocurile locative instalarea echipamentelor de măsurare individuale sau a repartitoarelor de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este fezabilă din punct de vedere economic, repartizarea între apartamentele din bloc a cantității de energie termică furnizată în respectivele blocuri locative se va efectua în conformitate cu procedura stabilită în Normele tehnice cu privire la repartizarea consumului de energie termică în interiorul blocurilor locative, elaborat, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și aprobat de către acesta.

Articolul 17. Unele dispoziții privind facturarea și accesul la informațiile privind datele aferente consumului de energie

(1) Furnizorii de energie cu amănuntul sînt obligați să factureze lunar cantitățile de energie electrică, de gaze naturale, de energie termică pentru încălzire și/sau răcire și/sau pentru apă caldă menajeră, furnizate consumatorilor finali, în baza consumului efectiv înregistrat de echipamentele de măsurare instalate la consumatorii finali în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia electrică, ale Legii cu privire la gazele naturale și ale Legii cu privire la energia termică și promovare cogenerării.

(2) În cazul în care citirea lunară a echipamentelor de măsurare este imposibil de realizat sau în cazul în care, conform prevederilor contractuale, citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare se efectuează la intervale de timp mai mari de o lună, facturarea consumului de energie electrică, de energie termică și de gaze naturale se efectuează în baza datelor transmise de către consumatorul final respectiv, sau în baza unui consum estimat, calculat în baza consumului istoric al consumatorului final respectiv, cu respectarea prevederilor Legii cu privire la energia electrică, ale Legii cu privire la gazele naturale și ale Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. În acest caz, operatorii de sistem, distribuitorii de energie asigură citirea indicațiilor efective ale echipamentelor de măsurare a consumului de energie cel puțin o dată la 3 luni, în vederea regularizării consumului de energie.

(3) Factura de plată emisă consumatorului final de către furnizorul de energie cu amănuntul trebuie să conțină în mod obligatoriu cel puțin următoarele informații:

- a) numele și prenumele (denumirea) consumatorului final;
- b) adresa locului de consum și numărul contractului;
- c) indicațiile actuale și cele precedente ale echipamentului de măsurare și perioada pentru care este emisă factura;
- d) cantitatea de energie electrică, de gaze naturale, de energie termică pentru încălzire și/sau răcire și/sau pentru apă caldă menajeră, efectiv consumată în perioada de facturare;
- e) prețul (tariful) aplicat;
- f) suma spre plată pentru energia consumată;
- g) data expedierii facturii;
- h) termenul limită de plată a facturii;

- i) datoriile pentru perioadele precedente, după caz;
- j) taxele aplicate, după caz;
- k) suma totală spre achitare;

l) comparații între consumul actual și consumul corespunzător al consumatorului final din aceeași perioadă a anului precedent, preferabil sub formă grafică;

m) adresa și informațiile de contact ale operatorilor sistemelor de transport, ale distribuitorilor de energie și ale furnizorilor de energie cu amănuntul, inclusiv numărul serviciilor telefonice organizate în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale și Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

n) informații de contact ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, ale autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, inclusiv adresele electronice unde pot fi obținute informații privind măsurile de eficiență energetică disponibile, profilurile comparative ale consumatorilor finali de energie și specificațiile tehnice obiective privind instalațiile, utilajele și/sau echipamentele energetice.

(4) Suplimentar, cel puțin o dată pe an, prin intermediul facturii, furnizorul de energie cu amănuntul trebuie să pună la dispoziția consumatorului final de energie informații comparative cu privire la consumul acestuia și consumul unui consumator final mediu de energie normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum, prezentate într-o formă clară și ușor de înțeles și care să poată fi utilizată pentru a compara diferite oferte în condiții identice.

(5) Furnizorii de energie cu amănuntul sînt obligați să ofere consumatorilor finali mai multe opțiuni de plată a facturilor, inclusiv opțiunea de a primi pe cale electronică facturile de plată și informații privind facturarea. Furnizorii de energie cu amănuntul sînt obligați să prezinte la cerere explicații clare cu privire la modul de întocmire a facturii, în special în cazul în care facturile nu sînt bazate pe consumul efectiv înregistrat.

(6) În măsura în care sînt disponibile informațiile cu privire la consumul de energie, la cererea consumatorului final, furnizorul de energie cu amănuntul este obligat să ofere prestatorului de servicii energetice desemnat de către consumatorul final de energie informații cu privire la facturile la energie și consumul anterior al acestuia.

(7) În cazul în care la consumatorii finali de energie sînt instalate echipamente de măsurare inteligente, cu citire la distanță în funcțiune, operatorii sistemelor de transport, distribuitorii de energie oferă la cerere consumatorilor respectivi posibilitatea de a accesa informații suplimentare referitoare la consumul anterior, care permit o autoverificare detaliată. Aceste informații suplimentare privind consumul anterior vor include:

a) informații cumulative pentru cel puțin ultimii 3 ani sau pentru perioada de la începutul contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică. Aceste informații cumulative vor corespunde intervalelor de timp pentru care au fost emise facturile de plată;

b) informații detaliate în funcție de timpul de utilizare pentru fiecare zi, săptămîină, lună și an. Aceste informații pot fi puse la dispoziția consumatorilor finali de energie respectivi prin intermediul internetului sau al interfeței contoarelor, pentru perioade de cel puțin 24 de luni anterioare sau pentru perioada de la începutul contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică.

(8) Furnizorii de energie cu amănuntul, operatorii sistemelor de transport, distribuitorii de energie sînt obligați să prezinte consumatorilor finali de energie informațiile privind facturarea și datele privind consumul de energie în mod gratuit. Furnizorii de energie cu amănuntul, operatorii sistemelor de transport, distribuitorii de energie nu sînt în drept să perceapă de la consumatorii finali de energie careva plăți suplimentare pentru emiterea sau expedierea facturilor de plată ori pentru prezentarea datelor privind consumul de energie. Costurile aferente emiterii și expedierii facturilor, precum și pentru prezentarea datelor privind consumul de energie se includ în tarifele/prețurile pentru activitatea desfășurată conform licenței.

(9) Prin derogare de la prevederile alineatul (8), repartizarea costurilor aferente prezentării informațiilor privind facturarea pentru consumul individual de energie pentru

încălzire și/sau răcire în blocurile locative și în imobilele cu destinație mixtă, se efectuează fără obținere de profit. Costurile care rezultă din atribuirea acestei funcții unei părți terțe și care acoperă măsurarea, alocarea și facturarea consumului individual efectiv în aceste blocuri locative și/sau imobile cu destinație mixtă, pot fi puse pe seama consumatorilor finali de energie, în măsura în care aceste costuri sînt rezonabile.

Articolul 18. Diseminarea informației cu privire la eficiența energetică și sensibilizarea opiniei publice

(1) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice asigură diseminarea informației cu privire la eficiența energetică, inclusiv cu privire la schemele de sprijin și măsurile de politică în domeniul eficienței energetice, precum și cu privire la mecanismele de eficiență energetică și cu privire la cadrul juridic aferent, către participanții la piața serviciilor energetice potențiali sau existenți, inclusiv către consumatorii finali de energie, companiile de construcții, arhitecți, ingineri, auditori energetici sau de mediu, către instalatorii elementelor de construcție și către alte persoane interesate.

(2) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice asigură informarea băncilor și a altor instituții financiare cu privire la posibilitatea de a participa, inclusiv prin intermediul parteneriatului public-privat, la finanțarea măsurilor de eficiență energetică menite să asigure obținerea economiilor de energie.

(3) Pentru realizarea obligațiilor stabilite în alineatele (1) și (2), autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice elaborează programe de informare pe scară largă a publicului, care abordează cel puțin următoarele aspecte:

a) informarea părților vizate cu privire la metodele de îmbunătățire a eficienței energetice și cu privire la economiile de energie ce pot fi obținute;

b) programele și mecanismele de eficiență energetică disponibile, inclusiv programe de finanțare în domeniul eficienței energetice și stimulentele fiscale aplicabile;

c) cadrul normativ din domeniul eficienței energetice;

d) piața serviciilor energetice;

e) utilizarea surselor alternative de energie;

f) drepturile și responsabilitățile consumatorilor finali de energie.

(4) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice în cooperare cu autoritățile administrației publice locale organizează și implementează campanii de informare, de sensibilizare și de pregătire a cetățenilor cu privire la avantajele și aspectele practice ale adoptării măsurilor de eficiență energetică. Măsurile și acțiunile ce urmează a fi întreprinse în cadrul campaniilor de informare, de sensibilizare și de pregătire a cetățenilor pot fi descrise în programele de informare a publicului, elaborate în conformitate cu prevederile alineatului (3).

(5) În contextul îndeplinirii obligațiilor stabilite în prezentul articol, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice organizează seminare, conferințe și expoziții pentru promovarea eficienței energetice.

(6) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice creează și menține o bază de date pentru distribuirea informației în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile și asigură accesul electronic la bază de date respectivă tuturor persoanelor interesate, prin intermediul paginii sale web oficiale.

Capitolul V

Auditul energetic și serviciile energetice

Articolul 19. Auditul energetic

(1) Întreprinderile mari care nu cad sub incidența Legii nr. 179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii efectuează un audit energetic în conformitate cu cerințele și principiile stabilite într-un regulament aprobat de Guvern, precum și cu prevederile

articolului 30 alineatul (16) al prezentei legi. Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice notifică întreprinderile menționate la alineatul (1) în vederea aducerii la cunoștința acestora a obligațiilor respective.

(2) Întreprinderile mari definite conform alineatului (1), care implementează un sistem de management al energiei sau a mediului, sînt scutite de la aplicarea cerințelor stabilite în alineatul (1) cu condiția că sistemul respectiv implică efectuarea auditului energetic și corespunde criteriilor minime stabilite în anexa nr. 5.

(3) În cazul proiectelor de eficiență energetică finanțate total sau parțial din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale, precum și al proiectelor de eficiență energetică finanțate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, este obligatorie efectuarea auditului energetic.

(4) În cazul proiectelor de eficiență energetică finanțate din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale, selectarea companiilor care să presteze serviciul de audit energetic se efectuează în mod obligatoriu prin intermediul procedurilor de achiziții publice organizate în conformitate cu Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice.

(5) Întreprinderile mici și mijlocii sînt încurajate să recurgă la efectuarea de audit energetic, precum și să aplice măsurile de eficiență energetică reflectate în rapoartele de audit.

(6) Pentru a motiva întreprinderile mici și mijlocii să recurgă la efectuarea de audit energetic, precum și să aplice măsurile de eficiență energetică aferente, Guvernul poate institui prin includere în Planul național de acțiuni pentru eficiență energetică scheme de sprijin pentru compensarea cheltuielilor aferente, cu aplicarea de criterii transparente și nediscriminatorii și cu respectarea Legii nr. 139 din 15 iunie 2012 cu privire la ajutorul de stat.

(7) În contextul prevederilor alineatului (4) din prezentul articol, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice urmează să organizeze programe de informare și de sensibilizare a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin intermediul asociațiilor acestora, în legătură cu cele mai bune practici utilizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice și pentru reducerea consumului de energie.

(8) Auditul energetic se efectuează de auditori energetici calificați, în condiții transparente și nediscriminatorii și cu respectarea principiilor minime stabilite în prezenta lege, inclusiv în anexa nr. 5, în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic elaborat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, și aprobat de Guvern și în standardele SM SR EN 16247-1 – Audit energetic - Partea 1: Cerințe generale; SM SR EN 16247-2 – Audituri energetice. Partea 2-a: Clădiri; SM SR EN 16247-3 – Audituri energetice. Partea a 3-a: Procese; SM SR EN 16247-4 – Audituri energetice. Partea a 4-a: Transport.

(9) În procesul activității lor, auditorii energetici sînt obligați să respecte Codul de conduită al auditorilor energetici, aprobat de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, precum și să utilizeze și să pună în aplicare, după caz, ghiduri, instrucțiuni, linii directoare, șabloane aprobate de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

Articolul 20. Auditorul energetic și raportul de audit

(1) Auditul energetic se efectuează de auditorii energetici calificați și înregistrați de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice în Registrul electronic al auditorilor energetici în conformitate cu prezentul capitol și cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic elaborat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, și aprobat de Guvern.

(2) Serviciile de auditare energetică sînt prestate în baza contractului încheiat între beneficiar și o societate comercială care a angajat unul sau mai mulți auditori energetici înregistrați în Registrul electronic al auditorilor energetici, iar prețul ce va fi achitat de către beneficiar se determină în mod liber, în limitele normelor imperative de drept și în funcție de complexitatea lucrărilor efectuate.

(3) Societatea comercială care a încheiat contractul privind efectuarea auditului energetic poartă răspundere în raport cu beneficiarul pentru prejudiciul cauzat prin auditul energetic efectuat, prin serviciile de consultanță neadecvate și/sau prin divulgarea informației confidențiale. Auditorul energetic poartă răspundere pentru auditul energetic efectuat în raport cu societatea comercială care l-a angajat și este obligat să o despăgubească pentru prejudiciul cauzat în urma prestării serviciilor, prin restituirea banilor pe care compania a fost obligată să-i achite beneficiarului serviciilor de auditare energetică.

(4) Auditorilor energetici le este interzisă efectuarea auditului energetic, în sensul prezentului articol, al companiilor și/sau entităților în care sînt angajați;

(5) În funcție de complexitate, auditul energetic se efectuează de un singur auditor energetic sau de un grup de auditori energetici, în condițiile stabilite în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(6) Auditorul energetic are următoarele obligații:

a) să efectueze auditul energetic cu imparțialitate, semnînd o declarație în acest sens, calitativ și în termen, cu respectarea prevederilor prezentei legi, a Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, a Ghidului auditorilor energetici, a standardelor menționate la articolul 20 alineatul (8), precum și a documentelor tehnice și a modelelor de documente, aprobate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice;

b) să informeze beneficiarul despre imposibilitatea continuării auditului energetic în cazul în care acesta refuză să prezinte informații relevante, creează impedimente și/sau nu le înlătură;

c) să se abțină de la divulgarea datelor cu caracter personal în cazul beneficiarului - persoană fizică sau a informației care constituie secret comercial în cazul beneficiarului - agent economic;

d) alte obligații stabilite în conformitate cu prezenta Lege și Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic. Beneficiarul auditului energetic este obligat să asigure accesul auditorului energetic la obiectele supuse auditului energetic, să prezinte, la solicitarea acestuia, documentația tehnică și de exploatare, altă informație, verbală sau scrisă, necesară determinării indicilor și a măsurilor de eficiență energetică.

(7) Propunerile auditorului energetic cu privire la îmbunătățirea eficienței energetice se reflectă în raportul de audit energetic întocmit de auditorul energetic în conformitate cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic. Raportul de audit energetic se prezintă prestatorilor de servicii energetice, cu condiția că nu există obiecții din partea beneficiarului.

(8) Societatea comercială informează autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice cu privire la auditul energetic efectuate cu respectarea cerințelor stabilite în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(9) Societatea comercială transmite autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice copiile rapoartelor de audit energetic pentru instituțiile publice auditate și date agregate cu privire la auditul energetic efectuat în alte sectoare, în conformitate cu Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(10) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este obligată să înregistreze rapoartele de audit energetic în Registrul electronic al auditului energetic și să prelucreze informația din rapoartele de audit energetic primite cu respectarea principiului nedivulgării informației oficiale cu accesibilitate limitată. Pentru

evaluarea calității auditului energetic efectuat, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este în drept să verifice rapoartele de audit energetic în mod selectiv, inclusiv cu posibilitatea verificării în teren a obiectului auditat și a datelor primare acceptate în calcule.

(11) Cerințele specifice privind ținerea Registrului auditului energetic, privind înregistrarea acestora și cele orientate pe asigurarea calității auditului energetic se stabilesc în Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic aprobat de Guvern.

Articolul 21. Înregistrarea în și radierea din Registrul electronic al auditorilor energetici

(1) Înregistrarea în Registrul electronic al auditorilor energetici, prelungirea termenului înregistrării și radierea din Registru se efectuează în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic.

(2) Registrul electronic al auditorilor energetici va cuprinde, fără a se limita, datele de identificare ale auditorilor energetici, data înregistrării acestora și calificarea specifică pe care o dețin.

(3) Lista auditorilor energetici înregistrați, cu mențiunea privind calificarea specifică, se publică pe pagina oficială a organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și pe pagina oficială a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice. La solicitarea auditorului energetic, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice eliberează un certificat care atestă înscrierea acestuia în Registrul electronic al auditorilor energetici.

(4) Certificatul eliberat în sensul alineatului (3) nu este un act permisiv și nu cade sub incidența prevederilor Legii nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

(5) Deciziile autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice cu privire la refuzul de a înregistra un solicitant în Registrul electronic al auditorilor energetici, refuzul de a prelungi înregistrarea, precum și cu privire la radierea unui auditor energetic din Registrul electronic al auditorilor energetici pot fi contestate de titularul dreptului lezat în termenele și condițiile stabilite în Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Articolul 22. Servicii energetice

(1) Orice persoană fizică sau juridică interesată trebuie să aibă acces la piața serviciilor energetice pentru a presta sau pentru a beneficia de un serviciu energetic, iar prestatorii de servicii energetice vor desfășura activitatea în condiții nediscriminatorii, în baza unor reguli obiective, transparente și neechivoce.

(2) Prestatorii de servicii energetice oferă consumatorilor finali de energie, la solicitare, servicii energetice calitative la prețuri competitive.

(3) Operatorii sistemelor de transport, distribuitorii de energie, precum și furnizorii de energie cu amănuntul sînt obligați să se abțină de la orice acțiune care ar putea împiedica cererea sau furnizarea de servicii energetice sau întreprinderea de alte măsuri de eficiență energetică sau care ar putea împiedica dezvoltarea pieței de servicii energetice, inclusiv prin blocarea accesului la piața serviciilor energetice pentru concurenți și prin exercitarea abuzului de poziție dominantă.

(4) Pentru a contribui la dezvoltarea pieței serviciilor energetice și pentru a asigura accesul persoanelor interesate la piața respectivă, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice exercită următoarele atribuții:

a) diseminează informații clare și ușor accesibile referitor la posibilele tipuri de contracte pentru prestarea serviciilor energetice, inclusiv referitor la obiectul și conținutul acestora pentru a se asigura obținerea economiilor de energie și respectarea drepturilor consumatorilor finali de energie;

b) diseminează informații clare și ușor accesibile cu privire la instrumentele financiare disponibile, stimulentele, granturile și împrumuturile oferite pentru susținerea dezvoltării serviciilor energetice;

c) menține o lista actualizată a prestatorilor de servicii energetice și oferă acces public la aceasta;

d) elaborează modele de contracte de performanță energetică;

e) elaborează și aprobă ghidul privind implementarea contractelor de performanță energetică;

f) informează publicul despre cele mai bune practici privind contractele de performanță energetică, inclusiv cu privire la efectuarea analizelor cost-beneficiu, aplicând metoda ciclului de viață.

Articolul 23. Contractele de performanță energetică

(1) Pentru obținerea economiilor de energie, urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică, prestatorul de servicii energetice și beneficiarul serviciilor respective încheie un contract de performanță energetică, cu respectarea prevederilor prezentei Legi și a Regulamentului privind furnizarea serviciilor energetice aprobat de Guvern.

(2) Contractul de performanță energetică se încheie pentru o perioadă determinată, ce variază în funcție de complexitatea măsurilor de eficiență energetică ce se preconizează a fi întreprinse pentru obținerea economiilor de energie.

(3) Parametrii cantitativi ai contractului de performanță energetică, inclusiv parametrii energetici și financiari, se calculează în conformitate cu o metodologie de calcul elaborată și aprobată de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, și cu utilizarea unui set de ipoteze, stabilite expres în contract.

(4) La determinarea economiilor de energie ce se preconizează a fi obținute urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică, stabilite în contractul de performanță energetică, se utilizează ca bază un scenariu de referință. Scenariul de referință descrie analiza consumului de energie și a fluxului de numerar cu o anumită periodicitate, stabilită expres în contractul de performanță energetică.

(5) Contractul de performanță energetică include clauze transparente și neechivoce care să stabilească:

a) lista măsurilor de eficiență energetică, a etapelor de realizare a acestora, precum și alte condiții de implementare a acestora;

b) economiile de energie ce se preconizează a fi obținute urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică;

c) metodele de determinare a economiilor de energie;

d) scenariul de referință pentru a stabili economiile de energie obținute;

e) prețul contractului de performanță energetică, inclusiv componentele acestuia, precum și termenele și condițiile de efectuare de către beneficiar a plăților indicate în contract;

f) durata și etapele contractului, termenele și perioada de preaviz;

g) perioadele de monitorizare, măsurile de monitorizare și de verificare a economiilor de energie obținute urmare a implementării măsurilor de eficiență energetică, stabilite în contractul de performanță energetică, precum și garanțiile privind calitatea;

h) metoda de divizare între beneficiar și prestatorul de servicii energetice a oricăror profituri suplimentare, în cazul în care economiile realizate prin implementarea măsurilor de eficiență energetică stipulate în contract, depășesc economiile estimate;

i) lista obligațiilor fiecărei din părțile contractante și penalitățile în cazul nerespectării acestora;

j) obligația prestatorului de servicii energetice de a implementa integral măsurile de eficiență energetică stabilite în contract, precum și necesitatea documentării tuturor modificărilor ce se impun a fi făcute pe parcursul executării contractului;

k) condițiile și procedura de modificare a contractului de performanță energetică;

l) condițiile și procedura de desfacere a contractului de performanță energetică, inclusiv în cazul desfacerii contractului înainte expirării termenului acestuia și obligațiile părților contractante, care survin drept consecință;

m) condițiile transmiterii de către prestatorul de servicii energetice a obligațiilor sale unor subcontractanți, dacă beneficiarul consimte în acest sens;

n) procedura de soluționare a litigiilor.

(6) Autoritățile publice locale și/sau instituțiile publice în procesul planificării bugetare obligatoriu prevăd alocații necesare pentru anul următor în mărimea obligațiilor angajate conform contractelor de performanță energetică încheiate cu societățile de servicii energetice.

Capitolul VI

Eficiență energetică în domeniul aprovizionării cu energie

Articolul 24. Promovarea eficienței energetice la încălzire și răcire

(1) În vederea promovării eficienței energetice la încălzire și răcire, inclusiv a cogenerării de înaltă eficiență, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va efectua o evaluare amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente și să întocmească un raport care să includă informațiile stabilite în anexa nr. 6 din prezenta lege. Raportul respectiv se expediază Secretariatului Comunității Energetice pentru informare și se actualizează o dată la 5 ani.

(2) Pentru identificarea celor mai eficiente soluții din punct de vedere al costurilor și al resurselor, la efectuarea evaluării prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, ținând cont de condițiile climatice locale, de fezabilitatea economică și de nivelul de dotare tehnică, va efectua o analiză cost-beneficiu la nivel național, în conformitate cu principiile stabilite în anexa nr. 7 partea I din prezenta lege.

(3) Dacă după efectuarea evaluării stabilite la alineatul (1) din prezentul articol și după efectuarea analizei cost-beneficiu în conformitate cu alineatul (2) din prezentul articol, identifică un potențial pentru aplicarea cogenerării de înaltă eficiență și/sau a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, iar beneficiile depășesc costurile, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va propune Guvernului examinarea oportunității dezvoltării sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire și/sau întreprinderea de măsuri necesare pentru dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență, precum și pentru utilizarea sistemelor de încălzire și răcire cu căldură reziduală și din surse regenerabile de energie, în conformitate cu prevederile alineatelor (1), (5) și (9) din prezentul articol.

(4) La elaborarea măsurilor în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei va ține cont de necesitatea încurajării potențialului de utilizare a sistemului eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, la nivel local sau regional, în special a sistemului în cadrul căruia se utilizează cogenerarea de înaltă eficiență. În acest scop organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei colaborează cu autoritățile administrației publice locale.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, după intrarea în vigoare a prezentei legi, efectuează analiza cost-beneficiu în conformitate cu prevederile din anexa nr. 7 partea a 2-a, în cazul în care se planifică:

a) construcția unei noi centrale termoelectrice, cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW_t, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor legate de exploatarea centralei electrice respective ca centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență;

b) reabilitarea substanțială a unei centrale termoelectrice existente cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor conversiei acesteia într-o centrală electrică de cogenerare de înaltă eficiență;

c) construcția sau reabilitarea substanțială a unei instalații industriale cu o putere termică totală a fluxului de combustibil mai mare de 20 MW, care produce căldură reziduală la un nivel de temperatură utilă, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor de utilizare a căldurii reziduale pentru a acoperi o cerere justificată din punct de vedere economic, inclusiv prin cogenerare, și de racordare a instalației respective la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire;

d) construcția unei noi rețele de alimentare cu energie termică sau de răcire, fie a unei noi centrale de producere a energiei cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, în cadrul unui sistem existent de alimentare centralizată cu energie termică sau de răcire, fie reabilitarea substanțială a unei astfel de centrale existente, în vederea evaluării costurilor și a beneficiilor utilizării căldurii reziduale din instalațiile industriale din apropiere.

(6) Montarea echipamentelor de captare a dioxidului de carbon produs de o instalație de ardere în vederea stocării sale geologice nu se consideră reabilitare în sensul alineatului (5) literele b), c) și d) din prezentul articol.

(7) Prevederile alineatului (5) din prezentul articol nu se aplică în cazul:

a) centralelor electrice care funcționează pentru acoperirea vîrfurilor de sarcină și al centralelor de rezervă, proiectate să funcționeze sub 1500 de ore pe an, ca medie mobilă pe o perioadă de cinci ani, pe baza unei proceduri de verificare stabilită de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, astfel încît criteriul prevăzut în prezentul alineat să fie îndeplinit;

b) centralelor electrice nucleare;

c) instalațiilor amplasate în apropierea unui sit de stocare geologică a dioxidului de carbon.

(8) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice cu privire la aplicarea excepțiilor din alineatul (7).

(9) Pentru a asigura implementarea unor măsuri urmare a evaluării efectuate în conformitate cu alineatul (1) sau alineatul (5) din prezentul articol, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei este în drept să promoveze instituirea de condiții noi pentru eliberarea licențelor pentru activitățile de producere a energiei și a de exploatare a sistemului de alimentare centralizată cu energie termică, cu excepția situațiilor în care costurile suportate în legătură cu implementarea măsurilor respective depășesc beneficiile preconizate a fi obținute.

(10) Originea cantităților de energie electrică produsă prin cogenerare de înaltă eficiență, confirmată în baza valorilor de referință menționate în punctul 6 din anexa nr. 1 a Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, se demonstrează prin intermediul garanției de origine, eliberată pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, în conformitate cu articolul 14 din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării. Garanțiile de origine emise de autoritățile statelor membre ale Uniunii Europene și de autoritățile țărilor care sînt parte a Comunității Energetice pot fi supuse procedurii de recunoaștere, stabilite în regulamentul elaborat și aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Garanția de origine emisă de autoritățile statelor membre ale Uniunii Europene și de autoritățile țărilor care sînt parte a Comunității Energetice se recunosc numai în cazul în care garanția de origine respectivă conține informațiile prevăzute în anexa nr. 4 din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și dacă nu există motive întemeiate de refuz în raport cu exactitatea, fiabilitatea sau veridicitatea acesteia.

Articolul 25. Statistica cu privire la încălzire și răcire, inclusiv la cogenerare

(1) Biroul Național de Statistică, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, generalizează și prezintă anual, pînă la 31 martie, organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informații statistice cu privire la:

a) energia electrică și termică produsă în regim de cogenerare în raport cu totalul de energie termică și electrică produsă la nivel național, determinată în conformitate cu metodologia stabilită în anexa nr. 2 la Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

b) capacitățile de producere a energiei electrice și termice în regim de cogenerare, cu privire la combustibilii utilizați pentru cogenerare, precum și informațiile statistice cu privire la capacitățile existente de producere a energiei termice și cu privire la cantitățile de energie termică livrată în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, în raport cu capacitățile totale de producere și cu cantitățile totale de energie electrică și energie termică produse;

c) economiile de energie primară obținute prin utilizarea cogenerării și determinate conform metodologiei stabilite în anexa nr. 1 la Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(2) Anual, pînă la 30 aprilie, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei comunică Secretariatului Comunității energetice informațiile statistice prezentate de Biroul Național de Statistică în conformitate cu alineatul (1).

Articolul 26. Transformarea, transportul și distribuția energiei

(1) În contextul exercitării atribuțiilor sale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va ține cont de necesitatea îmbunătățirii eficienței energetice la exploatarea rețelelor electrice și a rețelelor de gaze naturale.

(2) La examinarea și aprobarea, în condițiile Legii cu privire la energia electrică a actelor normative de reglementare cu privire la dezvoltarea rețelelor electrice, precum și a planurilor de dezvoltare a rețelelor electrice și a planurilor de investiții, a tarifelor reglementate pentru serviciul de transport și pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, precum și ținînd cont de costurile și beneficiile fiecărei măsuri în parte, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va stimula operatorii de sistem astfel încît să le permită acestora să aplice măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice, în contextul dezvoltării continue a rețelelor inteligente.

(3) La examinarea și aprobarea tarifelor reglementate, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va asigura eliminarea de orice stimulente care sînt în detrimentul eficienței globale la producerea, transportul, distribuția și furnizarea energiei electrice, a gazelor naturale sau a celor care ar putea împiedica participarea consumatorilor finali la nivelul gestionării răspunsului la cerere pe piața de echilibrare și pe piața serviciilor de sistem.

(4) Măsurile de stimulare oferite operatorilor de sistem din sectorul energiei electrice vor fi orientate spre îmbunătățirea eficienței la dezvoltarea și la exploatarea rețelelor electrice, iar tarifele menționate la alineatul (2), precum și actele normative de reglementare ale Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică vor permite furnizorilor de energie electrică de a stimula consumatorii finali să contribuie la eficientizarea funcționării sistemului electroenergetic, inclusiv prin măsuri de gestionare a răspunsului la cerere, cu respectarea principiilor stabilite în Legea cu privire la energia electrică.

Articolul 27. Alte cerințe specifice cu privire la eficiența energetică în raport cu operatorii de sistem din sectorul energiei electrice

(1) Producătorii de energie electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență beneficiază de acces nediscriminatoriu și reglementat la rețelele electrice la tarife publicate, nediscriminatorii, bazate pe costuri transparente și previzibile, calculate și aprobate în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică.

(2) Racordarea centralelor electrice cu cogenerare de înaltă eficiență se efectuează în mod obiectiv transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu termenele, condițiile și procedura stabilite în Legea cu privire la energia electrică și în actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) Pentru asigurarea unui acces eficient la rețelele electrice, operatorii de sistem sînt obligați să ofere solicitanților informații suficiente cu privire la racordare, inclusiv informațiile cu privire la:

- a) costurile ce se estimează a fi suportate în legătură cu racordarea;
- b) termenul de racordare la rețeaua electrică;
- c) termenele planificate pentru dezvoltarea rețelei electrice în zona respectivă.

(4) Costurile aferente executării instalației de racordare prin care se face legătură dintre centrala electrică cu cogenerare de înaltă eficiență și rețelele electrice se suportă de către solicitant în condițiile stabilite în mod transparent și nediscriminatoriu, în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică și actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. Dacă pentru racordarea centralei electrice cu cogenerare de înaltă eficiență este necesară dezvoltarea rețelelor electrice, operatorii de sistem efectuează dezvoltarea în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică și cu actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și suportă costurile aferente dezvoltării, care se includ în tarif cu condiția respectării planurilor de investiții aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(5) În conformitate cu Legea cu privire la energia electrică, operatorii de sistem sînt obligați să acorde prioritate energiei electrice din surse regenerabile și energiei electrice produse prin cogenerare de înaltă eficiență la dispecerizarea capacităților de producere a energiei electrice în măsura în care nu este afectată siguranța funcționării sistemului electroenergetic. Dacă, în scopul garantării securității sistemului electroenergetic și al securității aprovizionării cu energie electrică, au fost întreprinse măsuri privind limitarea utilizării surselor regenerabile de energie sau a capacităților de producere a energiei electrice prin cogenerare de înaltă eficiență, operatorii de sistem sînt obligați să informeze Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică cu privire la măsurile întreprinse și să indice măsurile corective pe care intenționează să le ia în vederea preîntîmpinării unor limitări necorespunzătoare.

(6) În funcție de situația de pe piața energiei electrice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să stabilească, în Regulile pieței energie electrice, cerințe specifice privind ierarhizarea diferitor tipuri de energie electrică produsă din surse regenerabile și în regim de cogenerare de înaltă eficiență, asigurînd totodată că prin aceste reguli nu este împiedicat accesul prioritar sau repartizarea prioritară de energie electrică produsă din surse regenerabile și în regim de cogenerare de înaltă eficiență.

(7) Producătorii de energie electrică în regim de cogenerare de înaltă eficiență sînt în drept să participe pe piețele de energie cu ridicata și cu amănuntul, pe piețele de echilibrare și să ofere alte servicii operaționale operatorilor de sistem, cu respectarea prevederilor Legii cu privire la energia electrică și în condițiile stabilite în Regulile pieței energiei electrice aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(8) În contextul instituirii piețelor organizate de energie electrică în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia electrică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va promova utilizarea resurselor la nivelul cererii, precum serviciile de răspuns la cerere pe piețele relevante de energie electrică. În legătură cu aceasta, în măsura în care constrîngerile de ordin tehnic nu împiedică acest lucru, operatorii de sistem, la îndeplinirea cerințelor referitoare la serviciile de echilibrare și de sistem, tratează furnizorii de servicii de răspuns la cerere, inclusiv agregatorii, în mod nediscriminatoriu, pe baza capacităților lor tehnice de a furniza serviciile respective.

(9) Actele normative de reglementare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei

electrice nu vor împiedica operatorii de sistem să pună la dispoziție pe piețele organizate de energie electrică servicii de sistem în legătură cu măsurile de gestionare a răspunsului la cerere, gestionarea cererii și producerea distribuită, în special măsuri precum:

a) trecerea de către consumatorii finali a sarcinii din perioadele de vârf în cele mai puțin aglomerate, luându-se în considerare disponibilitatea energiei electrice din surse regenerabile și a energiei electrice produse în regim de cogenerare, precum și producerea distribuită;

b) economiile de energie obținute din răspunsul la cerere al consumatorilor finali de energie de către agregatori;

c) reducerea cererii de energie prin măsurile de eficiență energetică adoptate de către prestatorii de servicii energetice, inclusiv de către prestatorii de servicii energetice, inclusiv în baza contractelor de performanță energetică;

d) conectarea și repartizarea surselor de producere la tensiuni mai joase;

e) conectarea surselor de producere amplasate mai aproape de locurile de consum;

f) stocarea energiei.

(10) La elaborarea Metodologiilor de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate, precum și la examinarea și aprobarea prețurilor reglementate pe piața energiei electrice cu amănuntul, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este în drept să decidă cu privire la implementarea programelor de prețuri dinamice pentru consumatorii finali care aplică măsuri de gestionare a răspunsului la cerere, cu respectarea principiilor și cerințelor stabilite în Legea cu privire la energia electrică. În acest sens, pot fi aplicate următoarele măsuri sau categorii de prețuri dinamice:

a) prețuri stabilite în funcție de orele de consum;

b) prețuri diferențiate pe ore de vârf critice;

c) prețuri stabilite în timp real;

d) rambursări pentru reducerea consumului în orele de vârf critice.

(11) Tarifele pentru serviciile de transport și de distribuție a energiei electrice se determină și se aprobă în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia electrică și vor reflecta costurile economiilor obținute urmare a aplicării măsurilor de gestionare a cererii și a răspunsului la cerere, precum și a producerii distribuite, inclusiv economiile rezultate în urma reducerii cheltuielilor aferente prestării serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, sau urmare a efectuării investițiilor în rețelele electrice și/sau a exploatării mai eficiente a rețelelor electrice.

Capitolul VII

Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul eficienței energetice

Articolul 28. Răspunderea pentru încălcarea legislației în domeniul eficienței energetice

(1) Părțile obligate care nu transferă, în termenul stabilit în Articolul 8 alineatul (6), contribuțiile anuale stabilite prin hotărârea de Guvern aprobată în temeiul aceleiași prevederi, achită sancțiunea financiară în mărime de 50% din valoarea contribuției ce nu a fost achitată.

(2) Refuzul repetat al părții obligate de a achita contribuțiile anuale, stabilite prin hotărârea de Guvern aprobată în temeiul Articolul 8 alineatul (6), se sancționează cu aplicarea sancțiunii financiare în mărime de 100% din valoarea contribuției ce nu a fost achitată.

(3) Întreprinderile mari și agenții economici menționați la Articolul 19 alineatul (1) care nu îndeplinesc obligația cu privire la efectuarea auditului energetic și care nu cad sub incidență Articolul 19 alineatul (2) sînt pasibili de a achita sancțiunea financiară în mărime de 0,1 % din cifra de afaceri anuală.

(4) Refuzul repetat al întreprinderilor mari și al agenților economici menționați la Articolul 19 alineatul (2) și care nu cad sub incidența Articolul 19 alineatul (3) cu privire la efectuarea auditului energetic se sancționează cu aplicarea sancțiunii financiare în mărime de 0,5 % din cifra de afaceri anuală.

(5) Nerespectarea obligației stabilite în Articolul 16 alineatul (4) constituie temei pentru refuzul admiterii în exploatare a clădirii noi sau a clădirii supuse renovării majore în conformitate cu prevederile Legii privind performanța energetică a clădirilor.

(6) Operatorii de sistem din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale care nu îndeplinesc obligațiile stabilite în articolele 18 și 19 din prezenta lege se sancționează de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în conformitate cu Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale și cu respectarea procedurii stabilite în Legea cu privire la energetică.

(7) Operatorii sistemelor de transport, distribuitorii de energie, precum și furnizorii de energie cu amănuntul care împiedică dezvoltarea pieței de servicii energetice, inclusiv prin blocarea accesului pe piața serviciilor energetice pentru concurenți și prin exercitarea abuzului de poziție dominantă se sancționează de Consiliul Concurenței în conformitate cu Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012.

(8) Achitarea sancțiunilor financiare stabilite în conformitate prezentul articol nu exonerează partea responsabilă de executarea obligației pentru neîndeplinirea căreia a fost sancționată aceasta.

(9) Contravaloarea sancțiunilor financiare achitate de părțile obligate în conformitate cu alineatele (1) și (2) din prezentul articol, precum și de operatorii de sistem din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale în conformitate cu alineatul (6) din prezentul articol nu se include în calculul tarifelor sau a prețurilor aprobate și, respectiv, stabilite pentru activitățile desfășurate de întreprinderile respective.

Articolul 29. Procedura de aplicare a sancțiunilor în domeniul eficienței energetice

(1) Sancțiunile financiare stabilite la Articolul 28 alineatele (1) – (4) se aplică prin hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică la notificarea remisă de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, care prezintă inclusiv o notă de argumentare în acest sens.

(2) La ședința în cadrul căreia se examinează aplicarea sancțiunii financiare se invită în mod obligatoriu administratorul întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. Invitația de participare la ședință se expediază de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică administratorului întreprinderii respective cu cel puțin 30 de zile calendaristice înainte de data preconizată pentru ședință, în formă scrisă, și prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3) Odată cu invitația de participare, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică expediază întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară copiile de pe toate materialele care se află în dosarul de aplicare a sancțiunii financiare. Întreprinderea respectivă este în drept să prezinte, în scris opinia argumentată cu privire la aplicarea sancțiunii financiare, cu prezentarea documentelor justificative.

(4) În cazul în care administratorul sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară nu se prezintă la ședință, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică amână ședința și stabilește examinarea pentru altă dată, comunicând acest fapt întreprinderii respective, în scris, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, cu condiția că administratorul sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară a comunicat, în scris sau verbal, despre imposibilitatea participării la ședință.

(5) La solicitarea scrisă și motivată a administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să amâne cel mult de două ori ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, din cauza neprezentării motivate a acestuia. Data ședinței în caz de amânare se stabilește reieșind din datele posibile comunicate de administratorul sau de reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară. În cazul în care administratorul sau reprezentantul legal al acesteia nu se

prezintă și nu comunică, în scris sau verbal, despre imposibilitatea participării la ședință, se porcede la examinarea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, consemnând acest fapt în procesul-verbal al ședinței.

(6) Pentru fiecare ședință în cadrul căreia se examinează dosarul de aplicare a sancțiunii financiare se întocmește un proces-verbal al ședinței. La solicitarea administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, ședința se înregistrează pe suport audio.

(7) Administratorul întreprinderii sau reprezentantul legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară este în drept să participe la ședință însoțit de un avocat, și să depună înscrisuri sau alte probe întru susținerea poziției sale. În cazul în care în cadrul ședinței administratorului întreprinderii sau reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară i se prezintă înscrisuri, probe care nu i-au fost aduse la cunoștință anterior, la solicitarea acestuia, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată să amâne ședința de examinare a dosarului de aplicare a sancțiunii financiare pentru o altă dată.

(8) După audierea administratorului sau a reprezentantului legal al întreprinderii în privința căreia se aplică sancțiunea financiară, a personalului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică implicat în pregătirea dosarului de aplicare a sancțiunii financiare, a altor persoane invitate la ședință, precum și după examinarea tuturor probelor prezentate în cadrul ședinței, Consiliul de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică aprobă hotărârea cu privire la aplicarea sau neaplicarea sancțiunii financiare. Decizia respectivă se comunică în ședință și se consemnează în procesul-verbal al ședinței.

(9) Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare, în formă scrisă, se înmânează sau se expediază întreprinderii, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data pronunțării acesteia. Hotărârea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare se contestă în termenele și în condițiile stabilite în Legea contenciosului administrativ.

(10) Întreprinderea căreia i-a fost aplicată sancțiunea financiară este în drept să achite jumătate din mărimea sancțiunii financiare stabilită dacă o plătește în cel mult 72 de ore de la data în care a primit hotărârea Consiliului de administrație cu privire la aplicarea sancțiunii financiare. În acest caz, se consideră că hotărârea cu privire la aplicarea sancțiunii financiare este executată integral.

(11) Mijloacele bănești obținute din aplicarea sancțiunilor financiare în conformitate cu prezentul articol se transferă în contul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică care, în timp de 15 zile calendaristice, sînt transferate în contul trezorerial administrat de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice pentru atingerea obiectivelor stabilite de prezenta lege.

(12) În cazul în care hotărârea de aplicare a sancțiunii financiare a fost anulată, integral sau parțial, printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a sancțiunii se restituie plătitorului acesteia de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice în termen de 30 de zile calendaristice.

Capitolul VIII.

Dispoziții finale și tranzitorii

Articolul 30. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Obiectivul Republicii Moldova în domeniul eficienței energetice pentru anul 2020 în sensul articolului 5 alineatul (2), se stabilește la nivel ce nu va depăși 2.653 mii tone echivalent petrol (ktep) al consumului final de energie sau 2.837 ktep de energie primară.

(2) În sensul articolului 8 alineatul (2), la calcularea cantității totale cumulate a economiilor de energie pentru perioada 1 ianuarie 2019 – 31 decembrie 2020, Guvernul va utiliza valoarea procentuală în mărime de 0,7% anual.

(3) În sensul articolului 15 alineatul (2), precum și fără a se aduce atingere prevederilor articolului 12 din Legea privind performanța energetică a clădirilor, pentru perioada anilor 2019-2020, 1% din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite deținute și ocupate de administrația publică centrală de specialitate urmează să fie renovate anual pentru a îndeplini cel puțin cerințele minime de performanță energetică stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu articolul 9 din Legea privind performanța energetică a clădirilor.

(4) Angajamentele Republicii Moldova asumate în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice prin transpunerea Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, de obținere a unor economii de energie în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică și de reabilitare a clădirilor deținute și/ sau ocupate de către administrația publică centrală de specialitate, precum și resursele financiare a fi mobilizate în conformitate cu prezenta lege, sunt planificate și gestionate în măsura în care să asigure, în perioada anilor 2019-2020, onorarea deplină a obligațiilor asumate.

(5) La fiecare 3 ani, Guvernul va asigura elaborarea Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice în conformitate cu Articolul 6 alineatul (1). Prevederile Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice aprobat până la intrarea în vigoare a prezentei legi se aplica în măsura în care acestea nu contravin acesteia, iar schema de obligații, schema de măsuri alternative și alte măsuri de politică în domeniul eficienței energetice sunt descrise într-un raport provizoriu.

(6) Primul plan local de acțiuni în domeniul eficienței energetice, în sensul prezentei legi, autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea îl vor elabora pentru perioada vizată de cel de-al treilea Plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice, perioada 2019-2021.

(7) La revizuirea Planului național de acțiuni în domeniul eficienței energetice, aprobat după intrarea în vigoare a prezentei legi, acesta va include, după caz, informația oficială necesară pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung, stabilită în conformitate cu articolul 7 al prezentei legi.

(8) Guvernul, în termen de până la 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

– va elabora și aproba prima Strategie sectorială pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung;

– va elabora și aproba regulamentul menționat la articolul 20 alineatul (1);

– va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

(9) Guvernul, în termen de până la 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

– va reorganiza Agenția pentru Eficiență Energetică prin fuziune (absorbție) cu Fondul pentru Eficiență Energetică;

– va elabora și aproba primul Program cu privire la implementarea schemei de obligații, stabilit la articolul 8 alineatul (7);

– va elabora și aproba primul Program privind implementarea obligației referitor la renovarea clădirilor aflate în proprietatea publică a statului, în folosință sau în administrare de către administrația publică centrală de specialitate, stabilit la articolul 15 alineatul (6).

(10) În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, instituțiile menționate în anexa nr.3 vor prezenta autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, conform chestionarului pus la dispoziție de către aceasta,

informația necesară pentru elaborarea listei depline a edificiilor deținute și/sau ocupate de către administrația publică centrală de specialitate conform prevederii de la articolul 15 alineatul (4).

(11) Autorizațiile de auditor energetic emise în temeiul Legii nr. 142 din 2 iulie 2010 cu privire la eficiența energetică rămân valabile pînă la punerea în aplicare a Regulamentului cu privire la auditorii energetici și auditul energetic, aprobat de Guvern.

(12) Pînă la 30 noiembrie 2019, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice va examina și, în cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic și eficient din punct de vedere economic, va propune organului central de specialitate în domeniul energiei întreprinderea de măsuri necesare pentru instalarea în blocurile locative și în imobilele cu destinație mixtă, dotate cu surse proprii de producere a energiei termice sau alimentate cu energie termică de la surse de producere care deservesc mai multe blocuri locative, imobile cu destinație mixtă, precum și în cele alimentate cu energie termică din sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, a echipamentelor de măsurare individuale pentru măsurarea consumului de energie pentru încălzire și/sau răcire și/sau pentru apă caldă menajeră în fiecare apartament/loc de consum.

(13) Organul central de specialitate în domeniul energiei în termen de pînă la 31 decembrie 2018 va întocmi primul raport cu privire la evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente și va notifica Secretariatul Comunității Energetice despre acest fapt.

(14) În termen de pînă la 15 octombrie 2019, operatorii de sistem din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale urmează să evalueze potențialul de eficiență energetică al rețelelor electrice și, respectiv, al rețelelor de gaze naturale, în special în ceea ce ține de: livrarea energiei electrice, a gazelor naturale prin rețelele de transport și de distribuție, gestiunea sarcinii și interoperabilitatea, racordarea la rețelele electrice și de gaze naturale a instalațiilor de producere a energiei, inclusiv posibilitățile de acces pentru microgeneratoarele de energie și să prezinte Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice informații în acest sens;

(15) În termen de pînă la 15 octombrie 2019, operatorii de sistem din sectorul energiei electrice și al gazelor naturale vor identifica măsurile și investițiile concrete care se impun a fi realizate pentru efectuarea îmbunătățiri din punct de vedere al eficienței energetice la rețelele electrice și de gaze naturale, măsuri și investiții care să fie eficiente inclusiv din punct de vedere economic. Operatorii de sistem prezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică o evaluare a costurilor și beneficiilor asociate implementării măsurilor și investițiilor identificate în acest sens, cu includerea ulterioară a acestora în planurile de dezvoltare și în planurile de investiții.

(16) Întreprinderile mari care nu cad sub incidența Legii nr. 179 din 21 iulie 2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii vor efectua primul audit energetic în termen de un an de la publicarea în Monitorul Oficial a Regulamentului menționat la articolul 20 alineatul (1) al prezentei legi.

(17) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 142 din 2 iulie 2010 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155–158, art. 545).

Anexa nr. 1
la Legea cu privire la eficiență energetică

Conținutul energetic al combustibililor selectați pentru utilizare finală - factori de conversie

Produs energetic	kJ (PCI)	kgep (PCI)	kWh (PCI)
1 kg cocs	28 500	0,676	7,917
1 kg antracit	17 200-30 700	0,411-0,733	4,778-8,528
1 kg brichete lignit	20 000	0,478	5,556
1 kg lignit superior	10 500-21 000	0,251-0,502	2,917-5,833
1 kg lignit	5 600-10 500	0,134-0,251	1,556-2,917
1 kg șisturi bituminoase	8 000-9 000	0,191-0,215	2,222-2,500
1 kg turbă	7 800-13 800	0,186-0,330	2,167-3,833
1 kg brichete turbă	16 000-16 800	0,382-0,401	4,444-4,667
1 kg țiței greu	40 000	0,955	11,111
1 kg păcură	42 300	1,010	11,750
1 kg benzină	44 000	1,051	12,222
1 kg parafină	40 000	0,955	11,111
1 kg gaz petrolier lichefiat	46 000	1,099	12,778
1 kg gaz natural (¹)	47 200	1,126	13,10
1 kg gaz natural lichefiat	45 190	1,079	12,553
1 kg lemn (umiditate 25 %) (²)	13 800	0,330	3,833
1 kg pelete/brichete din lemn	16 800	0,401	4,667
1 kg deșeuri	7 400-10 700	0,177-0,256	2,056-2,972
1 MJ căldură derivată	1 000	0,024	0,278
1 kWh energie electrică	3 600	0,086	1 (³)

(1) 93 % metan.

(2) Se pot aplica alte valori, în funcție de tipul de lemn utilizat cel mai mult în Republica Moldova.

(3) Aplicabil în cazul în care economiile de energie sînt calculate ca energie primară prin intermediul unei abordări ascendente bazate pe consumul energetic final. Pentru economiile de energie electrică în kWh, poate fi aplicat un coeficient implicit de 2,5.

Metode și principii de calcul al impactului schemei de obligații în domeniul eficienței energetice și a metodelor de eficiență energetică

1. Metode de calcul al economiilor de energie în scopul aplicării articolului 8

Pentru calcularea economiilor de energie pot fi utilizate una sau mai multe din următoarele metode:

a) metoda economiilor preconizate, în conformitate cu care economiile de energie se determină prin referire la rezultatele îmbunătățirilor energetice anterioare monitorizate independent în instalații similare. Abordarea generică este denumită „*ex ante*”;

b) metoda economiilor măsurate, în conformitate cu care economiile de energie din instalarea unei măsuri sau a pachetului de măsuri se determină prin înregistrarea reducerii propriu-zise a energiei utilizate, ținând seama de factori precum aditionalitatea, ocuparea, nivelurile de producție și condițiile meteorologice care pot afecta consumul. Abordarea generică este denumită „*ex post*”;

c) metoda economiilor de energie predeterminate, care implică utilizarea estimărilor tehnice. Această metodă poate fi utilizată doar în cazul în care este dificilă sau prea costisitoare determinarea unor date exacte măsurate pentru o instalație specifică, de exemplu în cazul înlocuirii unui compresor sau a unui motor electric, cu o anumită caracteristică de consum, în kWh, diferită de caracteristica de consum a unei instalații similare pentru care au fost măsurate economiile de energie în mod independent, sau în cazul în care măsurările se desfășoară conform cerințelor stabilite de standardele moldovenești de referință sau conform metodologiilor care implementează măsurile de eficiență energetică în conformitate cu Articolul 8;

d) metoda economiilor de energie monitorizate, în cazul în care este cunoscut răspunsul consumatorilor la recomandări, campanii de informare, etichetare sau sisteme de certificare sau contoare inteligente. Metoda respectivă poate fi utilizată doar pentru economiile de energie rezultate din schimbările ce țin de comportamentul consumatorilor finali de energie și nu poate fi utilizată pentru determinarea economiilor de energie, rezultate din introducerea unor măsuri concrete.

2. La stabilirea economiilor de energie pentru o măsură de eficiență energetică în scopul implementării articolului 8 se aplică următoarele principii:

a) pentru a se ține cont de variațiile climaterice se poate recurge la ajustarea economiilor de energie la o valoare standard;

b) trebuie să se poată demonstra că activitățile părții obligate sau ale părții terțe care implementează măsurile de eficiență energetică în conformitate cu Articolul 8 sînt pertinente pentru realizarea economiilor de energie preconizate;

c) economiile de energie dintr-o acțiune individuală pot fi revendicate doar de o parte;

d) la calcularea economiilor de energie se ține seama de durata de viață a economiilor. Acest lucru poate fi realizat prin calcularea economiilor de energie pe care fiecare acțiune individuală le va realiza între data punerii sale în aplicare și 31 decembrie 2020;

e) sînt permise acțiunile, fie individual, fie împreună, ale părților obligate sau ale părților terțe care implementează măsurile de eficiență energetică în conformitate cu Articolul 8, acțiuni , care vizează o transformare de durată a produselor, a echipamentelor sau a piețelor către un nivel superior de eficiență energetică; și

f) în contextul promovării măsurilor de eficiență energetică, trebuie să se asigure că sînt menținute standardele de calitate pentru produse, servicii la aplicarea măsurilor de eficiență energetică.

3. La determinarea economiilor de energie ce se obțin prin aplicarea măsurii stabilite în Articolul 8 se aplică următoarele principii:

a) utilizarea, în scopul evaluării măsurii respective, a informațiilor oficiale recente și reprezentative privind elasticitatea prețurilor;

b) calcularea în mod separat a economiilor de energie ce rezultă din aplicarea de măsuri fiscale complementare, inclusiv a stimulentele fiscale sau a plăților către un fond.

4. Notificarea metodologiei

Metodologia detaliată propusă pentru aplicarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, a măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice complementare sau alternative se descrie în Planul național de acțiuni pentru eficiență energetică și se comunică Secretariatului

Comunității Energetice. Cu excepția măsurilor aferente impozitelor, metodologia respectivă trebui să includă informații cu privire la:

- a) părțile obligate, părțile terțe care implementează măsurile de eficiență energetică în conformitate cu Articolul 8, precum și referitor la autoritățile și organele publice abilitate cu atribuții în domeniul eficienței energetice;
- b) sectoarele – țintă;
- c) nivelul obiectivului de reducere a consumului de energie sau al economiilor ce se preconizează a fi realizate în intervalul de timp cuprins între 1 ianuarie 2017 și 31 decembrie 2020 și în perioadele intermediare;
- d) perioada în care urmează a fi atins obiectivul de reducere a economiilor de energie, precum și a perioadelor intermediare;
- e) categoriile de măsuri eligibile;
- f) metodologia de calcul, inclusiv modalitățile de stabilire a aditionalității și a pertinentei și metodologiile și standardele de referință care sînt folosite pentru estimările tehnice;
- g) durata de viață a măsurilor;
- h) abordarea aleasă în legătură cu variațiile climatice;
- i) standardele de calitate;
- j) procedeele de monitorizare și de verificare și modul în care este asigurată independența acestora față de părțile obligate sau față de părțile terțe care implementează măsurile de eficiență energetică în conformitate cu Articolul 8;
- k) regulile de audit;
- l) modul în care este luată în considerare necesitatea îndeplinirii cerinței stabilite la Articolul 8 alineatul (2).

În cazul măsurilor aferente impozitelor, metodologia respectivă trebui să includă informații privind:

- a) sectoarele – țintă și categoria contribuabililor;
- b) autoritatea sau organul public abilitat cu atribuții de asigurare a implementării măsurii respective;
- c) economiile preconizate a fi realizate;
- d) perioada pentru care se aplică măsura respectivă și perioadele intermediare;
- e) metodologia de calcul, inclusiv valorile utilizate pentru elasticitatea prețurilor.

Anexa nr. 3
la Legea cu privire la eficiența energetică

Sub incidența Articolul 14 alineatul (2) din prezenta lege cad autoritățile administrației publice de specialitate precum Cancelaria de Stat, ministerele, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurilor organizaționale din sferă lor de competență, astfel precum dispune Legea nr.98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

Anexa nr. 4
la Legea cu privire la eficiența energetică

Cerințe privind eficiența energetică pentru procurarea de bunuri, servicii și lucrări ce urmează a fi respectate de organele și instituțiile specificate în Articolul 15

În măsura în care sînt respectate cerințele privind eficacitatea costurilor, fezabilitatea economică, viabilitatea sporită, conformitatea tehnică, precum și dacă este asigurat un nivel suficient de concurență, autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate, alte autorități publice trebuie să procure bunuri, servicii sau lucrări cu respectarea următoarelor condiții:

a) să achiziționeze numai bunuri care fac parte din cea mai înaltă clasă de eficiență energetică posibilă din perspectiva necesității de a asigura un nivel suficient de concurență, dacă bunurile respective cad sub incidența Legii nr. 44 din 27 martie 2014 privind etichetarea produselor cu impact energetic;

b) în cazul bunurilor care nu cad sub incidența prevederilor literei a) din prezenta anexă, să achiziționeze numai bunuri care corespund cerințelor de proiectare ecologică, stabilite în conformitate cu prevederile Legii nr. 151 din 17 iulie 2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic;

c) să solicite în cadrul procedurilor de achiziții publice organizate pentru procurarea de servicii ca prestatorii de servicii să utilizeze, în cadrul executării contractului, doar produse care în momentul furnizării serviciilor respective îndeplinesc cerințele menționate la literele a) și b) din prezenta anexă. Această cerință se aplică doar produselor noi achiziționate de prestatorii de servicii parțial sau integral în scopul furnizării serviciului în cauză;

d) să procure sau să închirieze doar clădirile care îndeplinesc cel puțin cerințele minime de performanța energetică, stabilite de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul construcțiilor în conformitate cu articolul 9 din Legea privind performanța energetică a clădirilor, cu excepția cazului în care scopul achiziționării este:

- renovarea aprofundată sau demolarea clădirii;
- vânzarea ulterioară a clădiri fără utilizarea acesteia în scopuri proprii, în cazul autorităților sau a organelor administrației publice centrale de specialitate ori a altor autorități publice stabilite în Articolul 15 din prezenta lege;
- conservarea acesteia în calitate de clădire protejată oficial ca parte din patrimoniul național cultural.

Pentru verificarea respectării condițiilor respective se utilizează certificatele de performanță energetică eliberate în conformitate cu Legea privind performanța energetică a clădirilor.

anexa nr. 5
la Legea cu privire la eficiența energetică

**Criteria minime pentru auditul energetic,
inclusiv pentru cele desfășurate ca parte a sistemelor de gestionare a energiei**

Auditul energetic menționat la Articolul 19 se efectuează cu respectarea următoarelor principii:

a) auditul energetic trebuie să se bazeze pe date operaționale actualizate, măsurate și verificabile privind consumul de energie și (pentru energia electrică) pe profilurile de sarcină;

b) auditul energetic trebuie să conțină o evaluare detaliată a profilului de consum al energiei în clădiri sau în grupuri de clădiri, în cadrul proceselor tehnologice sau în instalațiilor industriale, inclusiv la transport;

c) auditul energetic trebuie să se bazeze, ori de câte ori este posibil, pe analiza costurilor ciclului de viață și nu pe perioadele simple de rambursare, pentru a lua în considerare economiile pe termen lung, valorile reziduale ale investițiilor pe termen lung și ratele de actualizare;

d) auditul energetic trebuie să fie proporționale și suficient de reprezentative pentru a permite crearea unei imagini fiabile cu privire la performanța energetică totală și pentru identificarea sigură a celor mai semnificative oportunități de îmbunătățire.

Auditul energetic trebuie să conțină calcule detaliate și validate pentru măsurile propuse, astfel încât să furnizeze informații clare cu privire la potențialele economii.

Datele utilizate la efectuarea auditului energetic trebuie să fie stocabile pentru a putea fi utilizate ulterior în scopul efectuării analizei istorice și în scopul urmăririi performanțelor.

Evaluarea potențialului național de încălzire și răcire

1. Raportul privind evaluarea amplă a potențialului național de încălzire și răcire, menționat la Articolul 24 alineatul (1) trebuie să includă:

1) o descriere a cererii de încălzire și răcire;
2) prognoza privind modul în care această cerere se va modifica în următorii 10 ani, luându-se în considerare în special evoluția cererii de încălzire și răcire a clădirilor și evoluția diferitelor sectoare industriale;

3) harta teritoriului național, în care sînt identificate, fără a se divulga informațiile care constituie secret comercial:

a) punctele cu cerere de încălzire și de răcire, inclusiv:

- municipiile și conurbațiile cu un raport al suprafețelor de cel puțin 0,3; și
- zonele industriale cu un consum anual total pentru încălzire și răcire de peste 20 GW_{th};

b) infrastructura de încălzire și de răcire centralizată, existentă și planificată;

c) punctele potențiale cu surse de încălzire și de răcire, inclusiv:

- centralele electrice cu o producție anuală totală de energie electrică de peste 20 GW_eh;
- instalațiile de incinerare a deșeurilor;

- instalațiile de cogenerare existente și planificate, care utilizează tehnologiile menționate în anexa nr. 2 partea II din Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, și instalațiile de termoficare;

4) identificarea cererii de încălzire și răcire, care poate fi satisfăcută prin cogenerare de înaltă eficiență, inclusiv prin microcogenerare rezidențială, și prin intermediul sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire;

5) identificarea potențialului de cogenerare de înaltă eficiență suplimentară, inclusiv în urma reabilitării instalațiilor industriale și de producere existente și a construirii de noi instalații industriale și de producere sau a altor tipuri de instalații care produc căldură reziduală;

6) identificarea potențialului de eficiență energetică al sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire;

7) strategii, politici și măsuri care ar putea fi adoptate pînă în anul 2020 și pînă în anul 2030 cu scopul de a realiza potențialul menționat la punctul 5) din prezenta anexă și de a îndeplini cererea menționată la punctul 4) din prezenta anexă, inclusiv, după caz, propuneri pentru:

a) creșterea ponderii cogenerării în producerea energiei pentru încălzire și răcire și la producerea energiei electrice;

b) dezvoltarea sistemului de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire eficient pentru a se permite dezvoltarea cogenerării de înaltă eficiență și utilizarea serviciilor de încălzire și răcire rezultate din căldura reziduală și sursele regenerabile de energie;

c) încurajarea amplasării centralelor termoelectrice noi și a instalațiilor industriale noi care produc căldură reziduală în situri unde se recuperează cantitatea maximă de căldură reziduală disponibilă pentru a se îndeplini cererea existentă sau preconizată de încălzire și răcire;

d) încurajarea amplasării zonelor rezidențiale noi sau a instalații industriale noi care consumă energie termică în cadrul proceselor de producție acolo unde este disponibilă căldură reziduală care, conform evaluării ample, poate contribui la realizarea cererii de încălzire și de răcire. Aceasta ar putea include propuneri care sprijină concentrarea unui număr de instalații individuale în același loc în vederea asigurării unei corespondențe optime între cererea și oferta de servicii de încălzire și răcire;

e) încurajarea racordării centralelor termoelectrice, a instalațiilor industriale care produc căldură reziduală, a instalațiilor de incinerare a deșeurilor și a altor instalații de transformare a deșeurilor în energie la sistemul local de alimentare centralizată cu energie termică sau de răcire;

f) încurajarea racordării zonelor rezidențiale și a instalațiilor industriale care consumă energie termică în procesele de producție la sistemul local de alimentare centralizată cu energie termică sau de răcire;

8) ponderea cogenerării de înaltă eficiență și a potențialului stabilit, precum și a progresului înregistrat;

9) o estimare a energiei primare care urmează să fie economisită;

10) o estimare a măsurilor de sprijin de stat pentru serviciile de încălzire și de răcire, dacă acestea există, cu menționarea bugetului anual și cu identificarea potențialului element de sprijin. Aceasta nu substituie notificările separate a sistemelor de sprijin de stat pentru evaluarea ajutoarelor de stat.

Analiza cost-beneficiu**Partea 1****Principiile generale ale analizei cost-beneficiu**

1. Obiectivul efectuării analizei cost-beneficiu în raport cu măsurile de promovare a eficienței energetice în ceea ce privește serviciile de încălzire și de răcire, care se impune a fi efectuată în conformitate cu Articolul 24 alineatul (2), este de a oferi un temei decizional pentru prioritizarea calificată a resurselor limitate la nivelul societății.

2. Analiza cost-beneficiu poate acoperi evaluarea amplă a unui proiect sau evaluarea unui grup de proiecte la nivel local, regional sau național în scopul stabilirii celei mai eficiente și benefice opțiuni de încălzire și de răcire din punct de vedere economic, pentru o zonă geografică stabilită, în scopul planificării energiei termice.

3. Analiza cost-beneficiu, care se impune a fi efectuată în conformitate cu Articolul 24 alineatul (2), reprezintă o analiză economică care ia în considerare factori socioeconomi și de mediu, incluzând următoarele etape și principii:

a) stabilirea unei limite de sistem și a unei limite geografice

La efectuarea analizei cost-beneficiu se stabilește sistemul energetic relevant. Limita geografică acoperă o zonă geografică corespunzătoare bine definită, de exemplu, o regiune concretă sau o zonă metropolitană, pentru a se evita selectarea unor soluții neoptimizate, pe baza examinării fiecărui proiect în parte.

b) abordarea integrată pentru stabilirea opțiunilor privind cererea și oferta

La efectuarea analizei cost-beneficiu trebuie să fie luate în considerație toate resursele de aprovizionare relevante din cadrul sistemului și în limitele geografice stabilite, cu utilizarea datelor și a informațiilor disponibile, inclusiv cu privire la căldura reziduală din producerea energiei electrice, cu privire la instalațiile industriale și cu privire la energia din surse regenerabile, precum și cu privire la caracteristicile și tendințele cererii de încălzire și răcire.

c) stabilirea unui scenariu de referință

Scopul scenariului de referință este de a servi drept punct de referință în raport cu care urmează a fi evaluate scenariile alternative.

d) identificarea scenariilor alternative

La efectuarea analizei cost-beneficiu urmează a fi luate în considerare toate alternativele relevante pentru scenariul de referință. Scenariile care nu sînt fezabile din motive tehnice, financiare, de reglementare națională sau din cauza constrîngerilor de timp pot fi excluse într-o etapă timpurie a analizei cost-beneficiu în cazul în care acest lucru se justifică în baza unor argumente bine documentate, explicite și prudente.

Din toate scenariile identificate numai opțiunile de cogenerare de înaltă eficiență, de încălzire și de răcire centralizată eficientă sau de încălzire și de răcire individuală eficientă ar trebui luate în considerare în analiza cost-beneficiu ca scenarii alternative față de scenariul de referință.

e) metoda de calcul a surplusului de cost-beneficiu

- se evaluează și se compară costurile și beneficiile totale pe termen lung ale opțiunilor privind încălzirea sau răcirea;

- criteriul de evaluare este criteriul valorii nete actualizate (VNA);

- intervalul de timp se alege în așa fel încît să fie incluse toate costurile și beneficiile relevante ale scenariilor. De exemplu, un interval de timp adecvat ar putea fi de 25 de ani pentru o centrală electrică ce funcționează pe bază de gaze naturale, de 30 de ani pentru un sistem de termoficare sau de 20 de ani pentru echipamentele de încălzire precum cazanele de apă caldă menajeră;

f) *calculul și prognoza prețurilor și alte ipoteze pentru analiza economică*

- se formulează ipoteze, în scopul efectuării analizei cost-beneficiu, cu privire la prețurile factorilor majori de intrare și de ieșire și cu privire la rata de actualizare;
- rata de actualizare utilizată în analiza economică pentru calculul valorii nete actualizate se alege în conformitate cu orientările europene sau naționale. În cazul în care se alege rata națională de actualizare, aceasta trebuie să țină cont de datele furnizate de Banca Centrală Europeană;
- se utilizează prognozele naționale, europene sau internaționale pentru evoluția prețurilor la energie, dacă acestea corespund contextului național și/sau regional și/sau local propriu;
- prețurile utilizate în analiza economică trebuie să reflecte costurile și beneficiile socio-economice reale și trebuie să includă costurile externe, cum ar fi efectele de mediu și cele asupra sănătății, în măsura posibilităților, de exemplu atunci când există un preț de piață sau când este prețul este deja stabilit prin legislația națională sau adoptată în cadrul Comunității Energetice;

g) *analiza economică: inventarul efectelor*

Analizele economice trebuie să ia în considerare toate efectele economice relevante.

În scenariile analizate pot fi evaluate și luate în considerare, în procesul decizional, economiile de energie și de costuri generate de flexibilitatea sporită a furnizării energiei și de funcționare optimă a rețelelor electrice, inclusiv costurile evitate și economiile evitate prin reducerea investițiilor în infrastructură.

Costurile și beneficiile luate în considerare trebuie să includă cel puțin următoarele:

pentru beneficii:

valoarea energiei electrice și termice furnizate consumatorilor finali de energie;

beneficii externe, precum beneficii de mediu și de sănătate, în măsura în care este posibil acest lucru.

pentru costuri:

costurile de capital ale centralelor și echipamentelor;

costurile de capital ale rețelelor de energie asociate;

costurile de operare, variabile și fixe;

costurile de energie;

costurile de mediu și de sănătate, în măsura în care este posibil acest lucru.

h) *analiza sensibilității*

Analiza sensibilității trebuie să fie efectuată pentru a evalua costurile și beneficiile unui proiect sau grup de proiecte pe baza unor prețuri diferite la energie, a unor rate de actualizare diferite și a altor factori variabili cu impact semnificativ asupra rezultatului calculelor.

Partea a 2-a

Principii pentru efectuarea analizei cost-beneficiu în conformitate cu Articolul 24 alineatele (5) și (7)

Analiza cost-beneficiu oferă informații în scopul realizării măsurilor menționate la Articolul 24 alineatul (5) și (7) și anume:

1. În cazul în care se planifică construcția unei instalații care produce exclusiv energie electrică sau a unei instalații fără recuperator de căldură, se realizează o comparație între instalațiile planificate sau reabilitarea planificată și o instalație echivalentă care produce aceeași cantitate de energie electrică sau de energie termică de proces, dar care recuperează căldura reziduală și care furnizează energia termică prin cogenerare de înaltă eficiență și/sau prin sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire.

2. În cadrul unei limite geografice concrete, evaluarea trebuie să ia în considerare instalația planificată, precum și eventualele puncte de cerere de energie termică existente sau

potențiale relevante care ar putea fi alimentate prin intermediul acesteia, ținând seama de posibilitățile raționale (de exemplu fezabilitatea tehnică și distanța).

3. Limita de sistem se stabilește astfel încât să includă instalația planificată și sarcinile termice, cum ar fi clădirea/clădirile și procesul industrial. În cadrul acestei limite de sistem, costul total de furnizare a energiei termice și a energiei electrice se determină pentru ambele cazuri și apoi se compară.

4. Sarcinile termice includ sarcinile termice existente, precum o instalație industrială sau un sistem de alimentare cu energie termică și, de asemenea, în zonele urbane, sarcina termică și costurile care ar exista dacă un grup de clădiri sau o zonă dintr-un oraș ar fi alimentată cu energie termică și/sau dacă ar fi conectată la o nouă rețea de alimentare cu energie termică.

5. Analiza cost-beneficiu se bazează pe o descriere a instalației planificate și a instalației/instalațiilor de comparație, cu referire la capacitatea electrică și termică, după caz, la tipul de combustibil, la gradul de utilizare planificată și la numărul orelor de funcționare anuale planificate, având în vedere amplasarea și cererea de energie electrică și termică.

6. În scopul efectuării comparației, se iau în considerare cererea de energie termică și tipurile de încălzire și răcire utilizate în punctele cu cerere de energie termică din vecinătate. Comparația în cauză ia în considerare costurile aferente infrastructurii pentru instalația planificată și pentru cea cu care se face comparația.

7. Analiza cost-beneficiu, efectuată în scopul realizării prevederilor articolului 25 alineatul (5), trebuie să includă o analiză economică care vizează o analiză financiară, ce reflectă tranzacțiile reale de fluxuri de lichidități rezultând din investițiile în instalații individuale și din operarea acestora.

8. Se consideră proiecte cu rezultate pozitive în ceea ce privește analiza cost-beneficiu proiectele în cazul cărora suma beneficiilor actualizate în cadrul analizei economice și financiare depășește suma costurilor actualizate (surplus cost-beneficiu).

9. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energetic stabilește principii directe privind metodologia, ipotezele și intervalul de timp pentru efectuarea analizei economice și poate solicita producătorilor de energie electrică și termică, întreprinderilor industriale, distribuitorilor de energie sau altor întreprinderi influențate de limita de sistem și de limita geografică definite, să contribuie cu date ce vor fi utilizate la evaluarea costurilor și beneficiilor unei instalații individuale.

CADRUL GENERAL PENTRU RAPORTARE

Partea 1

Cadrul general pentru rapoartele anuale

1. Rapoartele anuale elaborate în conformitate cu Articolul 6, alineatul (5) constituie baza pentru monitorizarea progresului realizat în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice stabilite în articolul 5 alineatul (2), articolul 8 alineatul (2) și articolul 15 alineatul (2) și trebuie să includă în mod obligatoriu, fără a se limita, o estimare a următorilor indicatori pentru anul precedent al ultimului an încheiat:

- a) consumul de energie primară;
- b) consumul final total de energie;
- c) consumul final de energie în sectorul industrial, în sectorul transporturilor (separat pentru transportul de pasageri și de mărfuri, dacă informația este disponibilă), în sectorul serviciilor și în sectorul rezidențial;
- d) valoarea adăugată brută în sectorul industrial și în sectorul serviciilor;
- e) venitul total disponibil al gospodăriilor;
- f) produsul intern brut (PIB);
- g) energia electrică produsă în centrale termoelectrice;
- h) energia electrică produsă în centrale electrice cu cogenerare;
- i) energia termică produsă în centrale termice;
- j) energia termică produsă în centrale electrice cu cogenerare, inclusiv energia termică reziduală industrială;
- k) consumul de combustibil pentru producerea energiei termice;
- l) pasageri-kilometri (pkm), dacă informația este disponibilă;
- m) tone-kilometri (tkm), dacă informația este disponibilă;
- n) transport-kilometri combinat (pkm + tkm), în cazul în care informația prevăzută în lit. (l) și (m) nu este disponibilă;
- o) populația.

2. În sectoarele în care consumul de energie rămâne stabil sau se majorează se analizează cauzele și se efectuează evaluarea estimărilor.

3. Primul raport trebuie să includă, de asemenea, descrierea obiectivului național menționat la Articolul 5 alineatul (2).

4. Următoarele rapoarte, începând cu cel de-al doilea, trebuie să includă suplimentar, fără a se limita, informații cu privire la:

a) principalele măsuri legislative sau de altă natură puse în aplicare în anul precedent în vederea asigurării îndeplinirii obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice;

b) suprafața totală a clădirilor cu o suprafață totală utilă de peste 500 m² și de la 1 ianuarie 2019 - de peste 250 m² deținute și ocupate de autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate care sînt stabilite în Articolul 14 alineatul (4) și care, la data de 1 ianuarie a anului în care trebuie prezentat raportul, nu au respectat cerințele minime de performanță energetică a clădirilor menționate la Articolul 14 alineatul (2);

c) suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite deținute și ocupate autoritățile și organele administrației publice centrale de specialitate care sînt stabilite în Articolul 14 alineatul (4), care au fost renovate în conformitate cu obiectivul stabilit la Articolul 14 alineatul (2);

d) economiile de energie obținute prin intermediul schemei de obligații stabilite la Articolul 8, precum și a schemei măsurilor alternative de politică în domeniul eficienței energetice, după caz.

În rapoartele anuale elaborate în conformitate cu Articolul 6 alineatul (5) pot fi incluse, de asemenea, informații cu privire la obiective naționale suplimentare. Acestea pot viza în special indicatorii statistici enumerați la punctul 1 sau o combinație a acestora, cum ar fi intensitatea energetică primară sau finală sau intensitățile energetice sectoriale.

Partea a 2-a

Cadrul general al planurilor naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice, stabilite în Articolul 6, trebuie să furnizeze cadrul informațional necesar pentru elaborarea strategiilor naționale în domeniul eficienței energetice.

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice reflectă măsurile semnificative de îmbunătățire a eficienței energetice și economiile de energie preconizate și realizate, inclusiv cele privind aprovizionarea, transportul și distribuția energiei, precum și cele preconizate și realizate la nivelul utilizării finale a energiei. Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă, fără a se limita, informații minime cu privire la:

1. Obiective și strategii:

a) obiectivul național indicativ în domeniul eficienței energetice pentru 2020, stabilit în Articolul 5 alineatul (2);

b) obiectivul național indicativ privind economiile de energie, prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2006/32/CE, după cum este incorporat și adoptat prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice 2009/05/CM-Cen;

c) alte obiective stabilite în domeniul eficienței energetice care vizează întreaga economie sau sectoare specifice.

2. Măsurile și economiile de energie

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice furnizează informații referitoare la măsurile adoptate sau care urmează să fie adoptate în vederea punerii în aplicare a principalelor prevederi stipulate în prezenta lege și la economiile care au legătură cu acestea.

a) economii de energie primară

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să furnizeze informații cu privire la măsurile și acțiunile semnificative adoptate în vederea obținerii economiilor de energie primară în toate sectoarele economiei. Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă informații cu privire la economiile de energie preconizate a fi realizate pentru 2020 și cu privire la economiile de energie realizate urmare a implementării măsurilor sau a setului de măsuri și/sau de acțiuni la momentul întocmirii raportului.

După caz, în planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice urmează a fi incluse informații cu privire la alte impacturi/beneficii ale măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice (ca e exemplu, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea calității aerului, crearea de locuri de muncă etc.) și costurile aferente punerii în aplicare a acestora.

b) economii de energie finală

Primul și cel de al doilea plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să reflecte rezultatele referitoare la îndeplinirea obiectivului privind economiile de energie finală prevăzut la articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 2006/32/CE. În cazul în care nu este posibilă calcularea și/sau estimarea economiilor de energie pentru fiecare măsură de politică în domeniul eficienței energetice în parte, trebuie precizată reducerea consumului

de energie la nivel de sector realizată pe baza (combinării) măsurilor de politică în domeniul eficienței energetice.

De asemenea, primul și cel de-al doilea plan național de acțiuni pentru eficiență energetică trebuie să includă metodologia de măsurare și/sau de calcul necesară pentru calcularea economiilor de energie. În cazul aplicării metodologiei recomandate de Directiva 2006/32/CE, Planul național de acțiuni în domeniul eficienței energetice va face trimitere la aceasta.

3. Implementarea legii

3.1. Autoritățile publice și autoritățile administrației publice locale

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă lista autorităților publice și a autorităților administrației publice locale care au elaborat un plan local de acțiuni în domeniul eficienței energetice în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) litera a).

3.2. Obligații în domeniul eficienței energetice

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă informații cu privire la coeficienții naționali selectați în conformitate cu anexa nr. 1.

Primul plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă o scurtă descriere a schemei de obligații adoptate în temeiul Articolul 8.

3.3 Audituri energetice și sisteme de gestionare a energiei

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să furnizeze informații privind:

- a) numărul de controale de audit energetic efectuate în perioada de raportare;
- b) numărul de controale de audit energetic efectuate pentru întreprinderile mari în perioada anterioară;
- c) numărul întreprinderilor mari, cu indicarea numărului de întreprinderi pentru care se aplică Articolul 19 alineatul (2).

3.4 Promovarea eficienței energetice la încălzire și răcire

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă o evaluare a progreselor înregistrate în legătură cu punerea în aplicare a măsurilor și a acțiunilor descrise în raportul privind evaluarea amplă a potențialului național de punere în aplicare a cogenerării de înaltă eficiență și a termoficării și răcirii centralizate eficiente întocmit în conformitate cu Articolul 24 alineatul (1).

3.5 Transportul și distribuția energiei

Primul plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice și rapoartele ulterioare care trebuie întocmite la fiecare 10 ani trebuie să includă evaluările făcute, măsurile și investițiile identificate pentru a utiliza potențialul de eficiență energetică al infrastructurii din sectoarele energiei electrice și al gazelor naturale, în conformitate cu 0 alineatele (14) – (15).

3.6 Măsurile întreprinse în legătură cu răspunsul la cerere în conformitate cu Articolul 26.

3.7 Disponibilitatea sistemelor de calificare, acreditare și certificare.

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă informații referitoare la punerea în aplicare a sistemelor de calificare, de acreditare și de certificare disponibile sau sistemele echivalente de calificare pentru prestatorii de servicii energetice, inclusiv în legătură cu efectuarea auditului energetic și în legătură cu implementarea măsurilor de eficiență energetică.

3.8 Servicii energetice

Planurile naționale de acțiuni în domeniul eficienței energetice trebuie să includă referința la pagina electronică unde poate fi accesată lista prestatorilor de servicii energetice întocmită în conformitate cu Articolul 22 alineatul (4) litera c).

3.9 Alte măsuri de politică în domeniul eficienței energetice.

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la eficiența energetică (*în redacției nouă*)

Argumentarea necesității intervenției propuse

Proiectul de Lege cu privire la eficiența energetică, în redacție nouă, este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii în contextul implementării Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană¹, armonizării legislației în domeniul eficienței energetice la acquis-ul Uniunii Europene din sectorul respectiv, precum și a angajamentelor asumate de către Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunității Energetice².

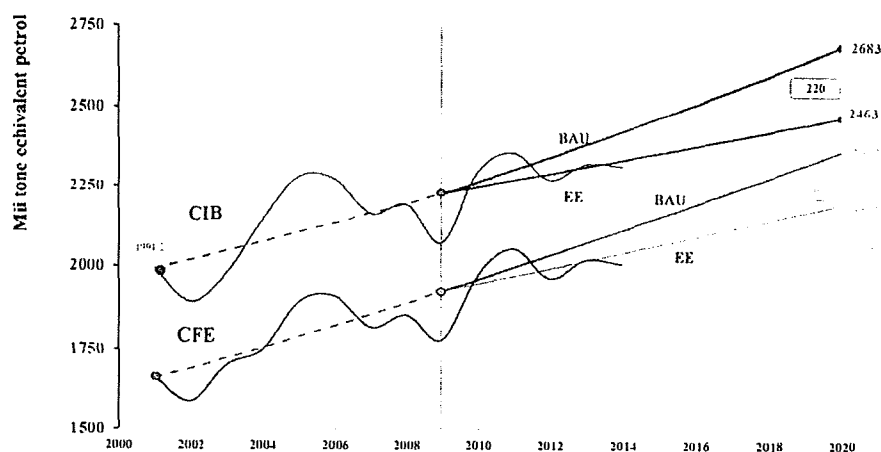
Domeniul eficienței energetice, la nivel comunitar, este vizat de prevederile mai multor directive, precum Directiva 2006/32/CE privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice (abrogată prin Directiva 2012/27/CE, dar care mai păstrează unele prevederi și obiective pentru Părțile Contractante în cadrul Comunității Energetice), Directiva 2009/125/CE de instituire a unui cadru pentru stabilirea cerințelor în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic, Directiva 2010/30/UE privind etichetarea produselor cu impact energetic, Directiva 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor, Directiva 2012/27/UE privind eficiența energetică. Angajamentul statului Republica Moldova, în calitate de Parte Contractantă în cadrul Tratatului de constituire a Comunității Energetice, presupune transpunerea acestor acte de politici, prin onorarea acestor angajamente și întreprinderea tuturor acțiunilor necesare întru realizarea obiectivelor stabilite.

Beneficiind de asistență tehnică în cadrul proiectului „Consolidarea capacităților Ministerului Economiei și Infrastructurii în domeniul eficienței energetice și energiei regenerabile”, finanțat de Agenția Suedeză pentru Cooperare Internațională și Dezvoltare /SIDA/, Ministerul Economiei și Infrastructurii și-a propus elaborarea proiectului de Lege cu privire la eficiența energetică în redacție nouă, care să transpună Directiva UE 27/2012 cu privire la eficiența energetică. În cadrul proiectului respectiv a fost posibilă și elaborarea proiectului Planului Național de Acțiuni în domeniul Eficienței Energetice pentru anii 2016-2018, cu efectuarea unei analize ample pe dimensiunea angajamentelor sectoriale ale Republicii Moldova, atât a documentelor naționale care stabilesc ținte în domeniul EE, cât și a angajamentelor internaționale, în special cele care reies din calitatea Republicii Moldova de Parte Contractantă în cadrul Comunității Energetice /CEn/.

¹ Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea Nr. 112 din 02.07.2014

² Adoptat prin Legea Nr. 117 din 23.12.2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice

În cazul statelor din Comunitatea Energetică /CEn/, conform deciziei Consiliului Ministerial al CEn din 16 Octombrie 2015, Părțile Contractante au obligația transpunerii Directivei în cauză către data de 15 Octombrie 2017. Unele modificări negociate și acceptate la textul Directivei, stabilesc că angajamentele Părților Contractante ce reies din Directiva 32/2006 - și anume realizarea obiectivului indicativ național privind economiile de energie finală de 9% pentru al nouălea an de aplicare a Directivei, rămâne în vigoare. În cazul Republicii Moldova, ținând cont de anul aderării acesteia la CEn, sfârșitul perioadei de 9 ani precizată de Directiva 32/2006, coincide cu anul 2019, iar cuantificarea rezultatelor obținute în această perioadă se va asigura în 2020. De menționat, însă că unele obligații de eficientizare a consumului de resurse ce reies din Directiva 27/2012/UE, ar urma a fi puse în aplicare începând cu anul 2017, astfel încât ultimii ani din deceniul respectiv să fie însoțiți de un mix de obligații. În figura de mai jos este prezentată retrospectiva Consumului de energie primară (CIB) pentru ultima decadă de aprox. 20 de ani, precum și cea a Consumului de energie finală (CFE) – serie de date care a permis trasarea prognozelor până în 2020 a acestor consumuri. Țintele naționale de eficiență energetică și energie regenerabilă, în valori absolute, sunt obținute ca și rezultat al raportării valorilor procentuale aferente acestor ținte la scenariile de referință a consumului de energie primară și finală, respectiv. În acest sens, în figura de mai jos sunt prezentate grafic economiile de energie a fi obținute de către Republica Moldova către orizontul de timp 2020.

Principalele prevederi și evidențierea elementelor noi

Directiva 27/2012/UE privind eficiența energetică (DEE) prevede un cadru comun de măsuri pentru promovarea eficienței energetice pe teritoriul Uniunii Europene, cu scopul de a se asigura atingerea obiectivului principal de 20% în materie de eficiență energetică, până în 2020, și de a deschide calea pentru viitoarea creștere a eficienței energetice după această dată. Ea prevede norme menite să elimine barierele existente pe piața comunitară a energiei și să depășească deficiențele pieței care împiedică eficiența în ceea ce privește aprovizionarea și utilizarea

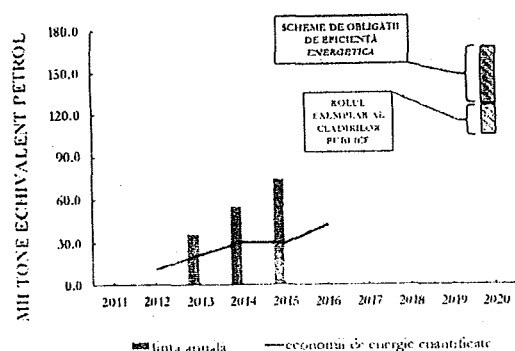
energiei, stabilind obiective naționale indicative în materie de eficiență energetică pentru anul 2020.

Astfel, conform art. 3 din noua Directivă, obiectivul statelor membre ale UE este ca în anul 2020 consumul primar de energie să nu depășească 1474 Mtep (mil. tone echivalent petrol) sau consumul final de energie să nu depășească 1078 Mtep. În conformitate cu acest articol al DEE, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial nr. D/2015/08/MC-EnC, obiectivul Comunității Energetice, al cărei membru este și Moldova, este stabilit că, consumul primar de energie în anul 2020 să nu depășească 187 Mtep sau ca consumul final de energie să nu fie mai mare decât 133 Mtep.

Totodată, este de notat că, pe plan național, Legea actuală nr.142/2010 cu privire la eficiența energetică, nu stabilește obiectivul de eficiență energetică, astfel cum este stabilit în diversele strategii ale țării și cum prevede DEE – în valori absolute. Din acest motiv, este necesar de a prevedea un astfel de obiectiv în legislația națională. Având în vedere situația economică și socială a țării, dar și capacitățile limitate, Moldova ar trebui să fie conservatoare în stabilirea acestui obiectiv, estimând corect eforturile necesare a fi depuse întru atingerea acestor ținte. Exercițiul de elaborare a Planului Național de Acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru anii 2016-2018 a presupus determinarea acestor obiective, astfel avem stabilită o țintă duală - 167 ktep economii de energie finală sau 220 ktep economii de energie primară, către anul 2020. Urmând modelul de exprimare al țintelor aplicate la nivel comunitar, limitele sub care trebuie să se regăsească consumul național de energie primară și, respectiv, finală, sunt de 2463 ktep și 2190 ktep, către sfârșitul lui 2020.

Actuala Lege cu privire la eficiența energetică, nr. 142 din 02.07.2010 în marea parte a fost implementată, asigurând crearea cadrului instituțional pe domeniu, crearea Fondului de Eficiență Energetică, formarea managerilor energetici, elaborarea, aprobare și implementarea planurilor naționale privind eficiența energetică, introducerea auditului energetic și a serviciilor energetice, etc. Cu toate acestea, una din marile provocări ale Guvernului rămâne planificarea la nivel local – care se regăsește ca componentă separată în noul cadru juridic.

În același timp, după cum a fost menționat mai sus, odată cu transpunerea Directivei 27/2012/UE, Guvernul își asumă implementarea unor noi piloni ai politicii comunitare pe domeniu și anume introducerea „schemelor de obligații de eficiență energetică” și evidențierea „rolului exemplar al clădirilor publice”. Acești piloni trebuie interpretați ca și modalități prin care un anumit quantum din economiile de energie planificate pentru orizontul de timp 2020 vor fi atinse. Astfel, aportul acestor două „instrumente” la atingerea țintei naționale pe consumul final de energie, este reprezentat grafic în figura de mai jos.

Obiectivul indicativ național privind economiile de energie finală în Republica Moldova de 167 ktep reprezintă 9% din consumul mediu de energie finală pentru cea mai recentă perioadă de cinci ani anterioară punerii în aplicare a Directivei 32/2006/CE (anii 2006-2010). O parte dintre aceasta – cca. 20%, ar urma să fie acoperite de

instrumentele menționate mai sus, pe când marea majoritate a acestor economii de energie le revine proiectelor și programelor de finanțare a eficienței energetice și energiei regenerabile lansate de către Guvern, finanțate din sursele autorităților administrației publice locale, precum și a celor sprijinite financiar de către Partenerii de Dezvoltare ai Republicii Moldova.

Nu în ultimul rând, un accent pronunțat este pus pe instrumentele de piață, precum sunt contractele de performanță energetică. Deblocarea finanțărilor pe acest segment și dezvoltarea acestei piețe este condiționată de interesul partenerilor de dezvoltare de a finanța intervențiile privatului, precum și interesul agenților economici pentru prestarea unor astfel de servicii complexe de natură tehnică, cât și economico-financiară.

Totodată, pornind de la premiza imposibilității atragerii și absorbției unor resurse financiare care ar asigura atingerea țintei specificate mai sus în termenii așteptați, eforturi considerabile sunt depuse pentru realizarea de măsuri „soft”, precum cele de comunicare și creștere a gradului de conștientizare a subiecților economiei naționale asupra importanței și imperativului consumului rațional de energie și valorificării potențialului energetic regenerabil. În acest sens, pe lângă instrumentarul aplicat la zi, în special de Agenția pentru Eficiență Energetică și partenerii activi de pe sector, urmează a fi aplicate prevederile legislației cu privire la etichetarea energetică a produselor cu impact energetic, precum și cea cu privire la proiectarea ecologică. Structura responsabilă de supravegherea pieței sub aspectul respectării legislației menționate supra este Agenția pentru Protecția Consumatorilor, rolul căreia în promovarea produselor prietenoase mediului și cu un consum energetic redus, este unul decisiv.

În același context trebuie menționată atenția acordată conceptului de „achiziții publice durabile”, pilotarea cărora este planificată în sectorul public, devenind în timp, o practică uzuală și, care trebuie transmisă sectorului real al economiei în calitate de element al bunelor practici.

De asemenea, pentru atingerea obiectivului național de eficiență energetică al RM, proiectul de Lege prevede mobilizarea eforturilor tuturor actorilor din sectorul energetic, restructurarea cadrului instituțional și dezvoltarea capacităților de pe filiera ce ține de eficiența energetică, prin crearea autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice

prin reorganizarea Agenției pentru Eficiență Energetică prin fuziune (absorbție) cu Fondul pentru Eficiență Energetică (în calitate de instituție absorbită).

Totodată, proiectul de lege prevede și îmbunătățiri/ completări a unor prevederi din legea existentă, cum ar fi:

- Auditul energetic susținut prin îmbunătățirea și simplificarea reglementărilor respective. Se vor întări procedurile de audit și se vor introduce măsurile privind verificarea economiilor obținute, a controlului calității activității auditorilor și a auditurilor efectuate de aceștia în beneficiul clienților/ beneficiarilor finali. Procedura de înregistrare și autorizare a auditorilor va fi simplificată în mod analogic;
- Serviciile energetice, urmează a fi dezvoltate pentru a asigura disponibilitatea cererii și ofertei. Este necesar să fie identificate și eliminate barierele de reglementare, precum și cele de altă natură, apărute în calea utilizării contractelor privind performanța energetică și a altor acorduri de finanțare din partea terților pentru generarea economiilor de energie.

Pentru întreprinderile mari, auditul energetic sau sisteme de gestionare a energiei care includ auditul energetic, sunt obligatorii la fiecare patru ani. Conform legislației Republicii Moldova, întreprinderile mari sunt cele care au un număr mediu scriptic anual de peste 249 de salariați, cu sumă anuală a veniturilor din vânzări de peste 50 milioane de lei și cu valoarea totală anuală de bilanț a activelor ce depășește 50 milioane de lei. Primul audit energetic va fi efectuat până la 5 noiembrie 2018.

Totodată, auditul se propune a fi obligatoriu pentru proiectele de eficiență energetică finanțate din bugetul de stat sau din bugetele autorităților administrației publice locale și proiectele de eficiență energetică finanțate de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice. Auditul energetic nu este obligatoriu pentru întreprinderile mici și mijlocii, însă aceștia trebuie să fie informați referitor la beneficiile auditului energetic, să încurajeze realizarea acestuia, inclusiv prin instituirea schemelor de sprijin pentru acoperirea cheltuielilor aferente, cu aplicarea prevederilor Legii nr. 139 din 15 iunie 2012 cu privire la ajutorul de stat.

De asemenea, autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice va organiza programe de informare și de sensibilizare a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv prin intermediul asociațiilor obștești, în legătură cu cele mai bune practici utilizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice și pentru reducerea consumului de energie. Pe de altă parte, pot fi organizate programe de informare și de sensibilizare a consumatorilor în legătură cu beneficiile auditurilor energetice.

Proiectul de Lege prevede și instituirea „schemelor de obligații de eficiență energetică”, de care sunt vizate 62 de întreprinderi identificate la zi: 25 importatori de petrol și motorină; 11 importatori de gaz lichefiat; 3 distribuitori de energie electrică; 23 distribuitori de gaze naturale. Părțile obligate vor achita anual contribuții egale cu suma cheltuielilor necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică menite să asigure economiile anuale obligatorii. Autoritățile relevante vor determina anual suma contribuțiilor reieșind din măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor anuale de economii de energie, în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern.

Mai mult ca atât, proiectul de Lege prevede și renovarea clădirilor autorităților publice centrale, în volum ce ar corespunde 1% din suprafața acestora, anual.

Obligația cuprinde doar clădirile autorităților centrale, care trebuie să demonstreze un rol exemplar în implementarea Legii nr.128/2014 cu privire la performanța energetică a clădirilor și anual să renoveze 1% din suprafața clădirilor încălzite și/sau răcite, deținute de autorități cu o suprafață de peste 500 m². Sumele ce urmează a fi transferate către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice pentru realizarea investițiilor în renovarea clădirilor vor fi determinate în dependență de tipul clădirii, volumele de lucru ce urmează a fi realizate și suprafața totală necesar de a fi renovată.

Aspectul economic-financiar

Proiectul de Lege propus nu presupune cheltuieli suplimentare, decât cele deja preconizate din bugetul de stat și de către donatorii cooptați pentru acordarea asistenței tehnice în vederea creării autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

Totodată, cheltuieli suplimentare vor fi suportate conform Analizei Impactului de Reglementare la proiectul de Lege, în vederea implementării schemelor de obligații în domeniul eficienței energetice și renovare a clădirilor autorităților publice centrale, suma contribuțiilor va fi determinată anual reieșind din măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor anuale de economii de energie, în conformitate cu metodologia aprobată de Guvern.

De precizat aici că, toate mijloacele financiare alocate implementării măsurilor de eficiență energetică sunt fundamentate tehnico-economic, iar rambursarea acestora are loc în termeni de cca. 5-7 ani. Astfel, aceste economii monetare rămân în economia națională generând un șir de alte beneficii indirecte.

De notat că proiectul de Lege în cauză va atrage după sine un proces amplu de revizuire și modificare a actelor normative din domeniu.

Aspectul organizatoric și normativ

Proiectul de Lege cu privire la eficiența energetică (*în redacție nouă*) prevede crearea autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, prin reorganizarea Agenției pentru Eficiență Energetică prin fuziune (absorbție) cu Fondul pentru Eficiență Energetică (în calitate de instituție absorbită).

Astfel, aceasta va avea un impact semnificativ asupra modernizării și promovării dezvoltării durabile a economiei naționale prin încurajarea valorificării potențialului eficienței energetice la nivel național, și, totodată, va contribui considerabil la sporirea gradului de securitate energetică a Republicii Moldova. Totodată, dat fiind faptul că, eficiența energetică reprezintă un sector cheie/specific, cu elemente prezente în mai multe politici sectoriale, implementarea prezentului proiect de Lege va impune consolidarea comunicării între mai multe autorități publice centrale.

De menționat că, la elaborarea proiectului de Lege respectiv, au fost luate în considerație opiniile și recomandările reprezentanților Grupului de lucru creat în acest sens, a fost analizată și luată în calcul experiența internațională și, în special cea comunitară în promovarea eficienței energetice, precum și, au fost consultați experți naționali și internaționali în domeniu.

Secretar de Stat

Vitalie IURCU